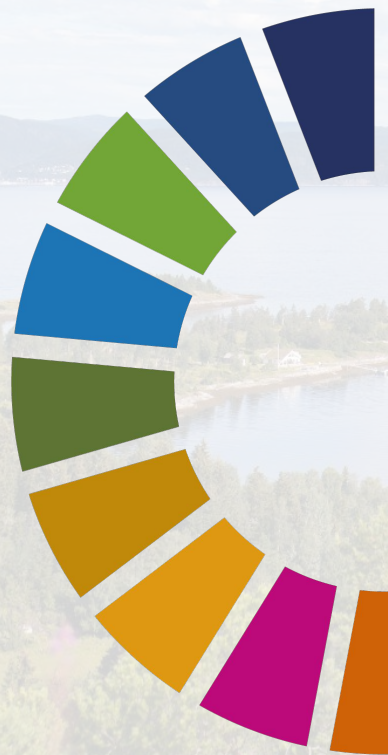

Bærekraftsrapport

Inderøy kommune

2024

Inderøy
kommune

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon

Om denne rapporten

Hva menes med bærekraft?

Oversikt over innhold og metodikk

2. Inderøy kommune

Om kommunen

Arbeid med bærekraft

Suksesshistorie

3. Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

4. Innbyggerundersøkelsen

5. Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft

Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer

Rød tråd i plan og styringssystem

Oversikt tilskudd og virkemidler

Oversikt kunnskapsgrunnlag

1

Introduksjon

- Om denne rapporten
- Hva menes med bærekraft?
- Oversikt over innhold og metodikk

Om denne rapporten

I arbeidet med FNs bærekraftsmål peker regjeringen på kommunene som en av de viktigste aktørene i arbeidet for å nå bærekraftsmålene. Så langt har det ikke blitt etablert felles standarder for hvordan kommunene og fylkeskommunene bør organisere arbeidet med bærekraftsmålene, i tillegg til at vurdering av måloppnåelse er utfordrende uten et felles måle- og rapporteringsverktøy.

Felles bærekraftsnettverk i Trøndelag

For å styrke arbeidet med bærekraftsmålene i Trøndelag er kommunene invitert av fylkeskommunen til å bli med i et felles bærekraftsnettverk. I dag er mange av kommunene i Trøndelag involvert i det regionale bærekraftsnettverket, med formål om å hjelpe hverandre i arbeidet med bærekraftsmålene. Nettverket fungerer som et kunnskaps- og erfaringsdelingsnettverk. I styringsgruppa for nettverket deltar Statsforvalteren i Trøndelag, KS, representanter fra næringsalliansen i Trøndelag og tre av kommunene.

Rapporten skal gi et overblikk over nåsituasjonen i fylket

Bærekraftsnettverket ønsket å få utarbeidet en rapport som gir kommunene i fylket et kunnskapsgrunnlag for å vurdere status innen FNs bærekraftsmål. Et godt kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å vite hvor man står, og hvilket utviklingsbehov man har.

Et felles kunnskapsgrunnlag som skal bidra til å mobilisere næringsliv, akademia og innbyggere til en felles innsats for bærekraftig utvikling

Kunnskapsgrunnlaget skal gi en oversikt over hvordan kommunene i fylket ligger an med bærekraftsarbeidet, basert på etablerte måleindikatorer innen FNs bærekraftsmål. Når en ståstedsanalyse og et felles kunnskapsgrunnlag er på plass, er det lettere å mobilisere og støtte innbyggere, næringsliv, organisasjoner og akademia i deres bidrag til bærekraftig utvikling. Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for fylket basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.

Rapporten er utarbeidet av PricewaterhouseCoopers (PwC) som har vært ansvarlig for planlegging av rapporten, datainnsamling og fremstilling av funn.

Hva menes med bærekraft?

Brundtland-kommisjonen introduserte begrepet bærekraftig utvikling i FN-rapporten «Vår felles fremtid» i 1987. Rapporten definerte begrepet bærekraft som “en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov”¹. Bærekraft handler om balanse mellom økonomisk fremgang, sosial rettferdighet og miljøbeskyttelse, samt å sikre en fremtid som tar hensyn til både dagens og fremtidige generasjoners behov. Bærekraft er en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å tilfredsstille sine behov².

I 2015 ble *Agenda 2030* med 17 bærekraftsmål vedtatt av FNs generalforsamling. Agenda 2030 er verdens handlingsplan for å oppnå en bærekraftig utvikling, og utgjør det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer. De 17 målene inkluderer 169 delmål som sier noe om hvilke områder som er særlig viktige, som å utrydde fattigdom og sult, sikre god helse og utdanning til alle, redusere ulikhet i verden og stanse klimaendringene. Agenda 2030 slår fast at det er et felles ansvar å styre utviklingen på en bærekraftig måte. For å nå bærekraftsmålene kreves det en felles innsats fra både myndigheter, sivilsamfunn, privat sektor og academia i alle land³.

1] World Commission on Environment and Development (WCED) (1987) Our Common Future

2] Store Norske Leksikon (2023), Bærekraftig utvikling

3] Regjeringen (2021) Stortingsmelding nr. 40 (2020-2021): Mål med mening

Oversikt over innhold og metodikk

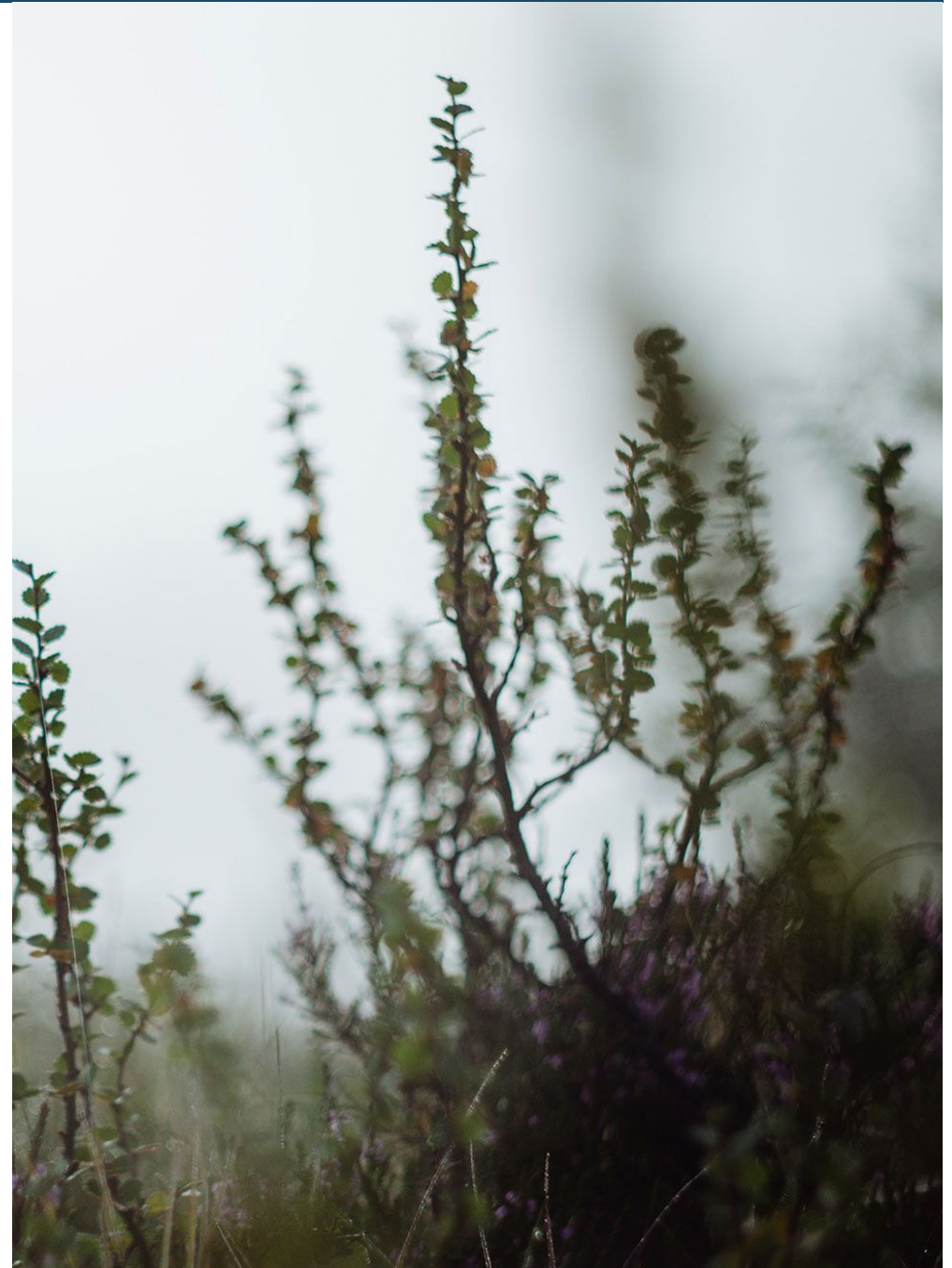
Denne rapporten skal gi en oversikt og en ståstedsanalyse av arbeidet med bærekraft i kommunen. Rapporten er bygd opp og strukturert rundt FNs bærekraftsmål. Dette gir en etablert ramme for å arbeide med bærekraft og sikrer at rapporten hensyntar de ulike dimensjonene ved bærekraft. Rapporten har brukt en kombinasjon av kvantitative og kvalitative metoder og skal belyse:

Om kommunen og arbeid med bærekraft: Kapittel 2 gir et øyeblikksbilde av kommunen, gjennom *kommunen i tall*. Videre beskrives kommunens organisering og arbeid med bærekraft, basert på intervjuer og gjennomgang av dokumentasjon. Næringslivets innsats innen bærekraft beskrives også, i tillegg til at det presenteres en suksesshistorie fra kommunen knyttet til bærekraft.

Ståstedsanalyse: Data for ulike indikatorer knyttet til FNs bærekraftsmål er samlet inn fra offisielle kilder slik som SSB, Miljødirektoratet og DSB. Ståstedsanalysen gir et oversiktsbilde av kommunens prestasjoner innen ulike bærekraftsindikatorer i forhold til hele fylket. Disse dataene er samlet og analysert, og presenteres i kapittel 3.

Innbyggerundersøkelse: Respons Analyse har gjennomført en innbyggerundersøkelse om bærekraft blant innbyggerne i Trøndelag, på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. I kapittel 4 presenteres utvalgte svar fra undersøkelsen.

Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft: Kapittel 6 oppsummerer hvilke forventninger man har nasjonalt til bærekraftsarbeidet, en oversikt over regionale planer og strategier, og hvordan dette henger sammen med styringssystemet. Kapitlet viser også til et bibliotek med oversikt over tilskudd og virkemidler mht. bærekraft. Her vil det være endringer år for år utfra hva ulike aktører/myndigheter har som fokusområder. Oversikten er ikke uttømmende. I tillegg presenteres en oversikt over relevante kunnskapsgrunnlag.

2

Inderøy kommune

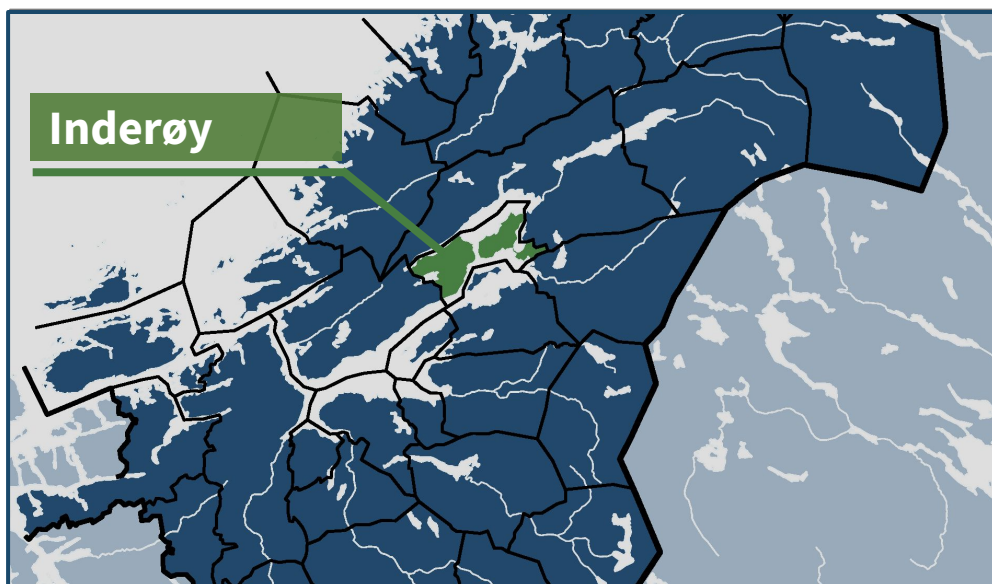
- Om kommunen
- Arbeid med bærekraft
- Suksesshistorie fra kommunen

Inderøy kommune i tall

Inderøy kommune ligger innerst i Trondheimsfjorden. Bosetningen i Inderøy er jevnt fordelt – hovedsakelig langs fjorden, med en konsentrasjon i administrasjonssenteret Straumen. Straumen fikk pris som Norges mest attraktive tettsted i 2020, hvor det var første gang prisen ikke gikk til en by.

Jordbruket er en viktig næring i kommunen, og Inderøy er en av Trøndelags beste jordbruksbygder med variert produksjon: korn, poteter, hagebruk, storfe-, hønse- og svinehold. Vinje bruk i Mosvik er et av Trøndelags største gårdsbruk, både målt i arealet dyrkamark og i skogareal. Kommunen er Inderøys største arbeidsgiver, men reiseliv, næringsmiddel- og lokalmatindustri er også viktige næringer.

Andre større bedrifter er kalkverket Franzefoss Minerals, Vangs mekaniske verksted, Røra Fabrikker, Sundnes (Hoff), Norsk limtre, Den Gylde Omvei, samt flere bedrifter innen bygg og anlegg slik som Farbu & Gausen, Letnes og Austad Maskinstasjon.

6 874

Innbyggere (3. kvartal 2023)

6 989

Innbyggere, forventet utvikling i 2030

104 297 kroner

Kommunale driftsutgifter per innbygger (2022)

19

Innbyggere per km²
Befolkningstetthet 2022

1 822

Pendling ut av
kommunen (2022)

757

Pendling inn til
kommunen (2022)

Kommunens arbeid med bærekraft

Organisering

Inderøy kommune har nedfelt en tverrsektoriell klimagruppe, som i dag har ansvar for kommunens klimaarbeid. Klimagruppen består blant annet av kommunedirektør, økonomisjef, næringssjef, sektorleder plan, landbruk og kommunalteknikk, samt rådgivere i sektoren.

Planer og samarbeid

Planstrategi 2020-2024 for Inderøy kommune ble vedtatt i 2020. Den innebærer at kommunen skal jobbe for å få til en god og fremtidsrettet utvikling uten å komme i konflikt med klimahensyn, folkehelse, universell utforming, jordvern, naturvern, kulturminner og –landskap, beredskapshensyn mv.

Planstrategien omtaler FNs bærekraftsmål mer i detalj og legger opp til at Inderøy kommune skal ha særlig fokus på områdene God helse, God utdanning, Ansvarlig forbruk og produksjon og Liv på land for å nå målene.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2021, og har følgende overordnede målsettinger:

- Inderøy skal være en bærekraftig og mangfoldig kommune i hjertet av Trøndelag.
- Bolyst! - Kulturkommunen Inderøy skal være en foretrukket kommune for tilflytting og etablering.

Samfunnsdelen har videre tre gjennomgående tema som skal gjenspeiles i målsettingene i samfunnsplanens innsatsområder. Gjennomgående tema skal også belyses og ivaretas i underordnet planverk i kommunen.

- Folkehelse
- Klima og miljø
- Mangfold

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i 2023, og bygger videre på disse målene.

Klimaregnskap og -rapportering

Klimaarbeidet har vært en prioritet i kommunen, hvor Inderøy blant annet har innarbeidet klimabudsjett og regnskap som en del av kommunens økonomi- og handlingsplan. Arbeidet til klimagruppen har resultert i vedtatte og ønskede tiltak knyttet til kutt av utslipp og klimatilpasning i Inderøy, samt rapportering knyttet til tiltakene. Målet er at alle sektorer skal rapportere på klima, på lik linje som man rapporterer på økonomi.

Ung i lag - del av Folkehelseprogrammet i Trøndelag

I perioden 2021-2023 har Inderøy deltatt i Folkehelseprogrammet i Trøndelag, med prosjektet "Ung i lag". Målgruppa har vært ungdom 13-18 år, med møteplasser, transport og tilgjengelige voksne som tema. Gjennom prosjektet har kommunen tatt i bruk ressurser på en ny måte, i tett samskaping med ungdommen og frivilligheten. Samhandling mellom kommune, frivillighet og ungdom har blitt planfestet gjennom ulike planverk.

Arbeidet er sett i sammenheng med flere prosesser og prosjekt kommunen har hatt over en 5 årsperiode, som har dratt nytte av hverandre og arbeidet mot et felles mål fastslått i kommuneplanens samfunnsdel: «Inderøy skal være den beste kommunen å være ungdom i, med fokus på møteplasser og tilgjengelige voksne som bryr seg» (Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2033, vedtatt 14. juni. 2021).

Bærekraftig besøksforvaltning

Inderøy kommune har blitt valgt ut som pilotkommune for utvikling av besøksforvaltning i et prosjekt initiert av Trøndelag fylkeskommune fordi kommunen har kommet langt i arbeidet med opplevelsesnæringene og bærekraftig reiseliv. Prosjektet samarbeider om å utvikle ny kunnskap, erfaringer og viktige anbefalinger for besøksforvaltningsarbeidet i regionen.

Besøksforvaltning betyr å sikre en bærekraftig utvikling av besøk som er innenfor grensen til det natur, landskap, miljø, lokalsamfunn og lokal kultur tåler, samtidig som det gir grunnlag for sunn næringsutvikling og lokal verdiskaping.

Næringsliv og frivillighet i Inderøy, og arbeid med bærekraft

Bærekraftig reisemålssertifisering

Inderøy har siden 2016 vært sertifisert med merket for bærekraftig reisemål. Når er det remerking for andre gang. Sist gang var i 2019/2020. I det ligger en kartlegging på nytt av arbeidet som gjøres i henhold til Innovasjon Norge sine indikatorer som skal vektas. Det er 84 indikatorer som oppsummerer arbeidet Inderøy kommune gjør i forhold til fokus på å ivareta viktige og sårbare naturmiljø, tilgjengeliggjøring og besøksforvaltning. Herunder er også kulturminneplanen og dens handlingsplan viktig for en åpen og inkluderende dialog med frivillighet og næringsliv. I tillegg er destinasjonsbygging og samarbeid med opplevelsesnæringen viktig gjennom felles handlingsplaner og møteplasser.

Miljøfyrtårnsertifisering, Energismart Inderøy

Inderøy har i mange år arbeidet med miljøsertifisering, hvor kommunen har bidratt til å miljøsertifisere bedrifter i lokalsamfunnet gjennom støtte og bistand til dette. Kommunen ble selv også miljøsertifisert i 2022. I tillegg er Inderøy sertifisert som bærekraftig reisemål.

Rydding av marint avfall

I 2023 har Inderøy kommune inngått samarbeid med Straumen dykkeklubb, som har samlet inn, sortert og levert inn omtrent 1 tonn marint avfall tatt opp utenfor Rolsøya i Børgin. Kommunen har ambisjoner om å videreføre samarbeidet med kartlegging, merking og rydding av marin forsøpling, ettersom det fortsatt er store mengder avfall å rydde i kommunen.

Energismar Inderøy

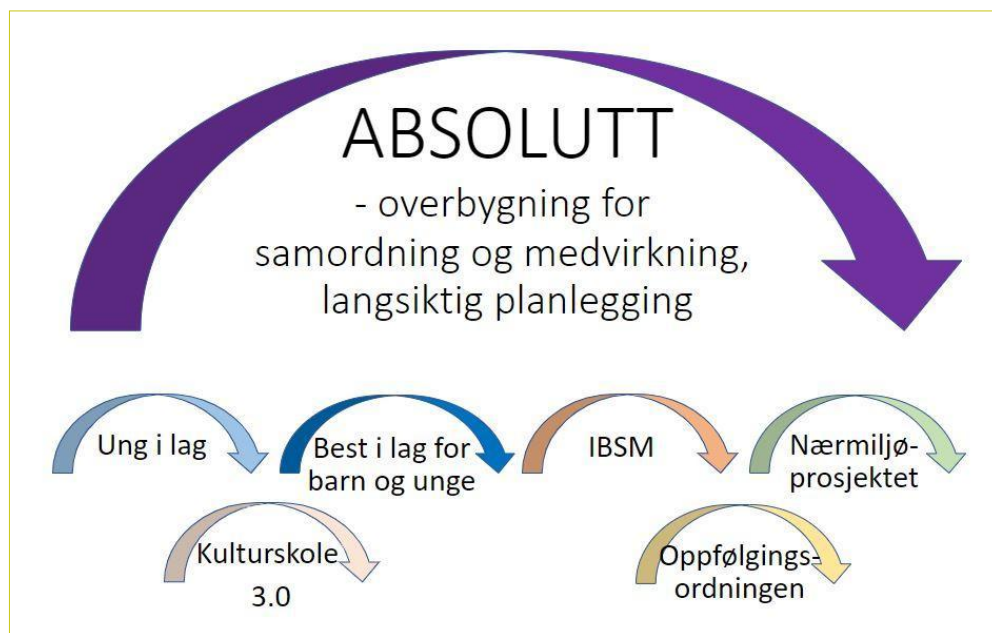
Energismart Inderøy sitt formål er å bruke mindre energi og lage mer energi selv. Kommunen har invitert til et samarbeid med Sintef Energi, Tensio og Aneo samt næringslivet i kommunen, hvor det skal gjøres en kartlegging av de største bedriftene i Inderøy for å få oversikt over dagens leveranse av energi og et framtidig behov. Røra Næringspark er også en case hvor kommunen i samarbeid med nevnte parter ønsker å utnytte mulighetene som kan by seg.

Suksesshistorie fra kommunen | Ung i lag - Folkehelseprogrammet Inderøy

Bakgrunn

I perioden 2021-2023 deltok Inderøy i Folkehelseprogrammet i Trøndelag med prosjektet *Ung i lag*. Ung i lag ble rettet mot ungdom i alderen 13-18, for å øke livskvalitet og styrke psykisk helse blant unge i Inderøy, samt utjevne sosiale forskjeller i helse og aktivitetsdeltakelse. I tillegg ble det lagt stor vekt på at Ung i lag skulle involvere barn og unge selv, slik at det kunne bidra til å etablere gode rutiner for arbeidet med medvirkning for barn og unge i kommunen. Folkehelseprosjektet Ung i lag var en del av den tiårige nasjonale satsningen i samarbeid mellom kommunesektoren, KS og staten ved Helse- og omsorgsdepartementet. Ung i lag må også ses i sammenheng med ABSOLUTT: En overbygning for samordning, medvirkning og langsiktig planlegging.

Figur: Illustrasjon over alle prosjekter kommunen har jobbet med som er rettet mot barn og unge de siste 5 årene.

Ambisjon og mål

I kommuneplanens samfunnsdel for 2021-2023 ble det vedtatt at «Inderøy skal være den beste kommunen å være ungdom i, med fokus på møteplasser og tilgjengelige voksne som bryr seg». Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument, og med målsettinger i denne skal vi sikre det langsiktige arbeid med ungdom som målgruppe.

Med utgangspunkt i ambisjonen ovenfor ble det utarbeidet mål og delmål for programmet:

Overordnede mål:

- Økt livskvalitet og styrket psykisk helse blant unge i Inderøy
- Utjevne sosiale forskjeller i helse og aktivitetsdeltakelse

Delmål:

- Et mer variert tilbud, ungdomsdrevne møteplasser
- Tilgjengelige trygge voksne på ungdoms fritidsarena
- Medvirkning i utvikling av lokalsamfunnet
- Kunnskap om hva som fremmer psykisk helse
- Mindre bruk av rusmidler blant unge

Strategi og tiltak

Politisk forankring og ungdomsmedvirkning

Målene for Ung i lag er politisk forankret i kommuneplanens samfunnsdel og i flere temaplaner. Det har vært et gjennomgående strategisk valg at barn og unge selv skal få medvirke i arbeid rettet mot barn og unge.

I løpet av arbeidet med Ung i lag og ABSOLUTT, ble det utarbeidet en temaplan for ungdom. Jobben ble gjort av ungdomsrådet, med støtte fra ressurspersoner i prosjektene. Planen ble godkjent av kommunestyret i 2022. Ungdomsplanen oppsummeres med sitatet «ungdom i Inderøy trenger å bli sett, hørt og kjørt».

Å møte barn og ungdom i deres miljø

Metodikk og strategisk tilnærming har vært å møte barn og unge på sine arenaer. Det har derfor blitt gjennomført både fysiske og digitale treff med barn og unge. I tillegg har det blitt gjennomført undersøkelser hos frivillighet og offentlig ansatte.

For å legge til rette for best mulig medvirkning fra barn og unge har metodikk og strategisk tilnærming vært at barn og unge skal møtes på sine arenaer. Det har derfor blitt gjennomført både fysiske og digitale treff med barn og unge gjennom dialogkaféer, idédugnader og spørreundersøkelser. I tillegg har det blitt gjennomført undersøkelser hos frivillighet og offentlig ansatte.

Etter undersøkelsene ble det gjort et utvalg av tre strategiske områder for utvikling:

- Møteplasser for ungdom
- Ungdomskontakt/tilgjengelige voksne
- Transport for ungdom

I arbeidet med utvikling av nye møteplasser har vi særlig hatt fokus på:

- Å sette ungdom i stand til å realisere egne idéer til møteplasser og aktivitet
- Variasjon i type aktivitet
- Geografisk spredning av aktivitet i hele kommunen
- Ungdom som i dag ikke opplever tilhørighet i en fritidsarena

Beskrivelse av tiltak og prosess

Arbeidsprosess

Barn og ungdom har vært tungt involvert i tiltaksutvikling, fra planleggingsfase til gjennomføring:

- Innspill på aktiviteter (dialogkaféer på ungdomskaféen og ungdomsskolen)
- Workshop hvor de jobba videre med valgte aktiviteter, ble så kobla opp mot ressursperson i kommune eller lag/org. i nærmiljøet for hjelp til å utvikle aktiviteter og meldt seg som frivillige/arbeidsgrupper tilknyttet møteplasser/aktiviteter
- Innspill på egenskaper en ungdomskontakt bør ha, til arbeid med utlysningstekst til ungdomskontakt
- Arbeidsgruppe med ungdom for konkrete aktiviteter

... ok, kanskje ikke alt fikses med et knips, og kanskje ikke alt er perfekt her i Inderøy, men vi i ungdomsrådet opplever at ungdom blir tatt på alvor, og lyttet til. Når vi i tillegg har engasjerte voksne og ungdom som jobber frivillig for et bedre ungdomstilbud syns vi det blir bra”. (jf. Oppsummeringa til ungdomsrådet i filmen Årets ungdomskommune kanskje)

Ungdomsrådet uttalelser, høsten 2023

Tiltak

Tiltakene i programmet er todelt. En del av tiltakene omhandler ungdoms opplevde medvirkning, den andre delen er konkrete tiltak gjennomført i kommunen.

Tiltak for medvirkning:

- Gjennomført spørreundersøkelser og dialogkaféer i flere faser i prosjektet. Disse ble gjennomført i ungdomsskolen, videregående og på ungdomskaféen.
- Etablert arbeidsgrupper med overvekt av ungdom for hver enkelt nye møteplass/aktivitet, bistand av voksne ressurspersoner til å få gjennomført idéer.

Tiltak for å styrke laget rundt ungdom i kommunen:

- Opprettelse av stilling for ungdomskontakt i kommunen. Ungdomskontakten ble ansatt høsten 2021
- Etablering av samarbeidsarena mellom offentlig og frivillig sektor med ungdom som fokusområde
- Koordinering med andre utviklingsprosesser og innarbeiding av rutiner for involvering av ungdom i kommunale planprosesser
- Kartlegging av samarbeidsmuligheter i frivillige organisasjoner
- Samlet oversikt over ulike tilbud til ungdom inn i en plattform for både offentlige og frivillige organisasjoner

Resultater og effekt

Ansettelse av ungdomskontakt

Prosjektet har ført til ansettelse av en ungdomskontakt i kommunen.

Ungdomskontakten er tilgjengelig for ungdom på fritid, skole og sosiale media.

Nye møteplasser

Gjennom hele året er nye møteplasser som ungdomsklubb på Sundsøya og Inderøy spillklubb tilgjengelige for ungdommene i kommunen. Det er også prøvd ut et konsept med omreisende møteplass, rundt om i hele kommunen.

Transport for ungdom

Transport for unge i kommunen er et satsningsområde gruppen jobber med. Til nå er minibussen og omreisende møteplass prøvd ut, men det dekker ikke behovet i hverdagen. Det er ønskelig å ha fokus på dette i perioden fremover.

Arbeidsmetode

Samhandling på ulike nivå har vært nødvendig for å oppnå målene i folkehelsearbeidet. Involvering av ungdom og frivillighet, og arbeid med Trøndelagsmodellen har vært sentrale milepæler for et godt resultat. Gjennom perioden har prosjektet gjennomført mange tiltak, men tiltakene vil variere i takt med nye ungdommer i kommunen, og de må være flytende for å ha en relevans for ungdommene. Vi ser at denne arbeidsmetoden gagnar kommunen, frivilligheten og målgruppen (uavhengig av aldersgruppe).

Samskaping

Bruk av samskaping innad i kommunen, samt med frivilligheten og næringslivsliv, er styrket. Ungdommene er med og føler seg hørt og sett (jf. Ungdomsplan).

Medvirkning og samskappingsprosesser er viktig i prosjektet, og evaluering er en del av det. De som deltar bør også være med å evaluere, for læring og videre planlegging. Vi ønsker både tellinger og fortellinger – statistikk og dialog med ungdommen selv.

Konklusjoner og suksessfaktorer

I prosjektet vil vi trekke frem følgende ting som har fungert godt:

- Stort engasjement! Veldig mange har bidratt både innad i kommunen og fra næringsliv og frivilligheten
- Blitt bedre kjent på tvers, samordna ressurser/samarbeid
- Entreprenørskapstanken – ungdom skal «eie» aktivitetene
- Sammenheng med andre utviklingsprosjekter og satsinger. Alle drar i samme retning, og har samme mål

... og følgende ting som har vært utfordrende:

- Utålmodighet fra prosess til handling, tid oppleves lengre for barn og unge
- Forsinkelser og begrensninger pga. koronarestriksjoner
- Skifte av prosjektledelse undervegs
- Å få langsiktig finansiering

Noen suksessfaktorer som er verdt å trekke frem:

1) Helhet i prosjektarbeidet og bred involvering

Kommunen i sin helhet har sett viktigheten av at alt prosjektarbeid samhandler og drar i samme retning. Dette oppnådde vi med ABSOLUTT-prosjektet, som ble det overordnede prosjektet for helhetlig satsing på barn og unges oppvekstvilkår. I samme femårsperiode gjennomførte kommunen seks andre prosjekter rettet mot barn og unge. Bred involvering mellom offentlige, frivillige, innbyggere og næringsliv kan også være avgjørende for god koordinering og gjennomføring. Frivillighetssentralen hadde en nøkkelrolle i kontakt med frivillige organisasjoner og rekruttering av frivillige inn i folkehelsearbeidet for ungdom.

2) Involvering i hele prosessen

Involvering av målgruppen gjennom hele prosessen er avgjørende for å oppnå ønsket resultat. Ungdom ble i stor grad involvert i hele løpet med planlegging, utvikling og gjennomføring av tiltak.

3) Møt målgruppen på deres arenaer

Barn og unge ble oppsøkt på deres egne arenaer, og det ble tatt kontakt direkte med dem for å rekruttere til samskappingsprosesser.

4) Vis til resultater underveis

Et viktig læringspunkt er også å vise til resultater underveis i arbeidet. For barn og unge oppleves tiden fra planlegging til gjennomføring ofte som lang, og for å holde motivasjonen oppe er det viktig å arbeide med tiltak som lar seg gjennomføre underveis i prosessen. Vi må altså sørge for å ha noen lavthengende frukter, så de involverte kan se at det skjer noe, og at det gir mening å engasjere seg.

UNGDOMSKONTAKT: Torstein Valvatnet Odnes har startet i den nyopprettede stillingen som ungdomskontakt i Inderøy.

Ungdoms- satsing

INDERØY KOMMUNE skal være den beste kommunen å være ung i. Det ble vedtatt i kommunens Samfunnsplan i juni, noe ungdomsrådet er veldig fornøyd med!

ALLE SAKER som omhandler ungdom har ungdommen rett til å bli hørt i. Vi i Ungdomsrådet har vært med i styringsgrupper og arbeidsgrupper i flere prosjekter, f.eks. Ung i lag og ABSOLUTT, som handler om oppvekst.

VI HAR hatt ei spørreundersøkelse hvor vi har spurt ungdom om hva de synes mangler på Inderøy. Ut fra denne spørreundersøkelsen hadde vi

en workshop, der vi fant ut at ungdom ønsket seg møteplasser og ungdomskontakt.

VI HAR kommet fort i gang. Gjennom prosjektene har vi fått hjelp fra flere frivillige aktører til å få i gang aktiviteter allerede. Ungdomskontakten har begynt å arbeide og fungerer veldig bra.

UNGDOMSRÅDET OPPLEVER at dette har vært året for medvirkning. Hvis Inderøy fortsetter sånn med ungdomsmedvirkning, så er vi på god veg mot å bli den beste kommunen å være ung i!

Hilsen Ungdomsrådet

Sintef skal evaluere prosjektet...

... uavhengig av resultatet, er opplevelsen til ungdom som har engasjert seg en viktig oppnåelse. Opplevelsen av å bli tatt på alvor, at deres bidrag betyr noe og gir synlige resultater i form av tilbud til ungdom her og nå, er sosial bærekraft i praksis. Det gir godt grunnlag for bedre psykisk helse og rekruttering av frivillige for bærekraftige lokalsamfunn fremover

3

Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

Ståstedsanalysen skal gi en oversikt over kommunens utvikling innen FNs bærekraftsmål

Ståstedsanalyse

Ståstedsanalysen skal si noe om hvordan kommunen ligger an i bærekraftsarbeidet, og inkluderer en analyse av en rekke indikatorer som kan knyttes opp mot FNs bærekraftsmål. Analysen skal gi en oversikt over kommunens resultater og utvikling innen hver indikator.

Hva menes med indikatorer?

En indikator er statistikk eller data som brukes for å få forståelse av en tilstand eller en utvikling på et område. Bærekraft er omfattende og komplisert. For å si noe om bærekraft er det viktig å se på utvikling over tid, samt sammenligne med utvikling i sammenlignbare områder. I dette tilfellet sammenlignes kommunen med gjennomsnittet til Trøndelag fylke.

Hvordan måle bærekraft?

Analysen er basert på etablerte indikatorer innen FNs bærekraftsmål. Utvalget av indikatorer har tatt utgangspunkt i anerkjente indikatorer som anbefales for å måle bærekraft, blant annet FNs indikatorsett, EU håndbok "Voluntary Local Review", Mål med mening, KS/SSB taksonomi og United 4 Smart Sustainable Cities. I samarbeid med Trøndelag fylkeskommune er det valgt ut et indikatorsett basert på hvor det finnes god tilgjengelig statistikk for de ulike delmålene. Til sammen har det blitt samlet inn og sammenstilt 71 indikatorer.

Offentlig tilgjengelige data

For å sikre konsistens og høy grad av gjenbrukbarhet er offentlig tilgjengelig informasjon lagt til grunn i analysene. Dette gir et godt sammenligningsgrunnlag på tvers av kommunene i rapportserien. I sammenslåtte kommuner har man tatt utgangspunkt i data fra opprinnelige kommuner og sammenstilt, og evt gjort forutsetninger. Det samme gjelder for data før fylkessammenslåingen. Noen kommuner mangler data på enkelte indikatorer som følge av manglende tallgrunnlag i databasen til kildene (eks. SSB). Dette kan være på grunn av manglende innrapporterte data eller anonymiserte data.

Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for kommunen basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.

71 indikatorer som måler kommunens ståsted innen FNs bærekraftsmål

- Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt
- Andel personer i husholdninger med vedv. lavinntekt
- Andel barn i husholdninger med vedv. lavinntekt
- Andel mottakere av stønad til livsopphold
- Inntektsulikhet - GINI

- Andel barn med grunnleggende kompetanse - lesing
- Andel barn med grunnleggende kompetanse - regning
- Andel personer utenfor arbeid, utdanning og arb. tiltak
- Andel personer som kun har gjennomført grunnskole
- Andel elever som fullfører videregående opplæring
- Andel barnehageansatte med pedagogisk utdannelse
- Andel barn som oppgir at de trives på skolen

- Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger
- Energibruk per m² eid areal i kommunale formålsbygg

- Sysselsettingsandel for menn og kvinner
- Uføretrygdeandel
- Andel som har fullført VGS og høyere utdanning
- Andel som leier bolig blant alle boforhold

- Utslipp av tonn CO₂-ekvivalenter per innbygger
- Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlige naturhendelser i kommunal planlegging

- Årlige anmeldelser vold, mishandling og seksuallovbrudd
- Andel barn/unge på tiltak gjennom barnevernet
- Valgdeltakelse kommunevalg

- Andel voksne kvinner med overvekt og fedme
- Andel voksne menn med overvekt og fedme
- Andel jenter som spiser frokost før første skoletime
- Andel gutter som spiser frokost før første skoletime
- Årlig omdisponert dyrket mark til andre formål enn landbruk

- Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten
- Andel kvinnelige ledere
- Andel kvinnelige kommunestyrerepresentanter
- Forskjell i andel sysselsatte med innvandrerbakgrunn
- Andel kvinner i arbeidsstyrken
- Forskjell gjennomsnittlig bruttolønn menn og kvinner
- Andel sysselsatte kvinner som jobber deltid

- Andel av befolkningen som er sysselsatt
- Sysselsettingsbidrag
- Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak
- Sysselsettingsrater for unge og - innvandrere
- Gjennomsnittlig bruttolønn per måned
- Legemeldt sykefravær for lønnstakere

- Andel barn som bor trangt
- Andel befolkning som bor i tettbygde strøk
- Forsørgerbrøk for eldre
- Grønne områder som andel av totalt bebygd areal

- Antall kg avfall innsamlet i ryddeaksjoner
- Vernet areal til havs

Det finnes få indikatorer som baserer seg på offentlig tilgjengelig data med god datakvalitet for å måle bærekraftsmål 17. Derfor er ikke dette bærekraftsmålet inkludert i analysen.

- (Vaksinasjonsdekning blant 16-åringene (kvinner))
- Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert
- Antall dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer
- Andel ungdomsskoleelever med mange psykiske plager
- Forskjeller i antall leveår (høy/lav utdanning)
- Antall fastleger per tusen innbyggere

- Andel fornyet kommunalt ledningsnett
- Andel produsert drikkevann som går til spille pga. lekkasje i ledningsnett
- Andel befolkning tilknyttet kommunal avløpstjeneste
- Andel fornyet kommunalt spillvannsnett

- Andel befolkning med tilgang til fast bredbånd
- Andel befolkning med tilgang til mobildata
- Andel elbiler av alle personbiler
- Antall ladepunkt for elbiler per 10.000 innbyggere

- Tonn matavfall per årsinnbygger
- Farlig avfall fra husholdningene per årsinnbygger
- Gjenvinningsgrad for husholdning
- Tonn husholdningsavfall per årsinnbygger

- Andel skog av totalt arealbruk
- Endring i ubebygget areal
- Utvikling fysisk nedbygd areal
- Andel vernet areal på land

Ståstedsanalysen viser at Inderøy kommune er på riktig vei med bærekraftsarbeidet, men har også flere områder med forbedringspotensial

FNs bærekraftsmål har stor innvirkning på norsk politikk – både nasjonalt, regionalt og lokalt. En oppsummering av hvordan kommunen ligger an i forhold til målene vil gi en oversikt over hvor man står, og vil være et godt kunnskapsgrunnlag for vurdering av utviklingsbehov i kommunen. Oppsummeringen av kommunens ståsted innen bærekraftsmålene presenteres over de påfølgende sidene, etterfulgt av en analyse av hver enkelt indikator.

Nedgang i vedvarende lavinntekt i kommunen

Bærekraftsmål 1 har som mål å utrydde all ekstrem fattigdom og halvere andelen mennesker som lever i relativ fattigdom. Ifølge den internasjonale rapporten om bærekraftsmålene¹ har Norge oppnådd delen av målet som handler om å utrydde ekstrem fattigdom, men har utfordringer med en økende andel relativ fattigdom i landet.

Inderøy kommune hatt en nedgang i andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt og ligger under snittet i Trøndelag. Kommunen har også hatt en nedgang i andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt siden 2019, og ligger under snittet i fylket. Samtidig er andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt høyere enn fylkessnittet. Andel mottakere av stønad til livsopphold har også gått ned, men ligger over fylkessnittet. Inntektsulikhet er økende, men lavere enn gjennomsnittet i fylket.

Økning i ungdom med psykiske plager

Bærekraftsmål 3 har som mål å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. God helse er en forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet. Norge har et velutviklet helsesystem, med god helsedekning. Selv om mange rapporterer at de har det godt, er det flere som

har det dårligere enn før. Norge skårer også dårligere på lykkeindeksen enn de andre nordiske landene. Inderøy kommune har hatt en nedgang i antall tidlige dødsfall per innbygger. Fastlegedekningen har generelt vært god i kommunen, og har økt siden 2018 med høyeste antall i 2020. Andelen ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager har økt siden 2014, og lå i 2021 litt over snittet i fylket.

En generell utfordring med overvekt og fedme

Bærekraftsmål 2 handler om at alle skal ha tilgang på næringsrik og bærekraftig mat, og at ingen skal sulte. Norge har utryddet sult, og matsikkerheten er god. Landets største utfordring er imidlertid økt overvekt og fedme, usunt kosthold og feilernæring blant eldre. I tillegg har 15-21% av barn i Norge overvekt eller fedme. Inderøy Kommune

følger nasjonale og fylkesvise trender med en økning i andelen med overvekt i hele fylket. Kommunen har videre en lavere andel elever på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime, sammenlignet med fylket som helhet. Dette gjelder både for gutter og jenter. Når det gjelder omdisponering av dyrket mark til andre formål enn landbruk, så har det vært relativt lave tall på dette, bortsett fra 2015.

Økt kompetanse i lesing og regning

Bærekraftsmål 4 handler om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Inkluderende opplæring av god kvalitet er en av de viktigste byggeklossene for velstand, helse og likeverd i samfunnet. Norge har et godt utdanningssystem, men har mangel på kvalifiserte lærere og barnehageansatte. I Inderøy

kommune har andelen med grunnleggende kompetanse i både lesing og regning økt, og kommunen ligger omtrent på fylkessnittet. Andelen elever som fullfører videregående opplæring har variert mellom 77 og 79 prosent, og var i 2021 omtrent på fylkessnittet. Kommunen har færre unge som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak enn fylket som helhet. Andelen barn som oppgir at de trives på skolen synker i kommunen, og følger trenden i fylket.

5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

På riktig vei med i arbeidet med likestilling i samfunnet

Bærekraftsmål 5 har som mål om å oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet. Norge har kommet langt, og har en høy grad av likestilling i samfunnet. Likevel er det fortsatt en vei å gå. Kvinner har gjennomsnittlig lavere lønn enn menn, og i næringslivet er det færre kvinner i lederstillinger og i styrerom. Inderøy

kommune har en litt høyere andel kvinnelige ledere og kvinnelige kommunestyrerepresentanter enn fylket som helhet. Samtidig har kommunen litt færre kvinner i arbeidsstyrken og en høyere andel kvinner som jobber deltid enn fylket som helhet.

6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

Reduksjon i andel drikkevann som går til lekkasje

Bærekraftsmål 6 handler om å sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle. Vannkvaliteten i Norge er god, men vi har utfordringer knyttet til forurensning og rensing av avløpsvann. Norge må reparere gamle vannledninger og -nett slik at kvaliteten på drikkevannet holder seg god og rørene ikke lekker. I snitt

lekker 30 prosent av vannet ut før det når forbrukeren. Inderøy kommune har redusert andel drikkevann som går til lekkasje siden 2015 og ligger nå under fylkessnittet. Kommunen har en lavere andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste enn fylket som helhet.

7 REN ENERGI TIL ALLE

Reduksjon i energiforbruk i kommunale bygg

Bærekraftsmål 7 handler om å sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris. I Norge er alle delmålene i mål nummer 7 så godt som oppnådd ifølge Regjeringen. Det Norge har å jobbe med er å øke energieffektiviteten, og bli flinkere til å spare på strømmen. Strømbehovet i Norge forventes å øke når

industri og transport også elektrifiseres. I Trøndelag har det generelt vært en forbruksøkning av elektrisk kraft per innbygger. Dette gjelder også Inderøy kommune, selv om kommunen har hatt lavere forbruk per innbygger i hele tiårsperioden sammenlignet med fylket som helhet. Kommunen har redusert eget forbruk i kommunale bygg, og har lavere energibruk per kvm eid areal enn snittet i Trøndelag de to siste årene.

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Høy sysselsettingsgrad og sysselsettingsbidrag

Bærekraftsmål 8 skal fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle. Norsk arbeidsliv er blant de mest produktive i verden, men må gjøre mer for å hindre at unge mennesker ikke faller ut av skole og næringsliv. I Trøndelag fylke er det flere som er sysselsatt enn gjennomsnittet i landet. Inderøy

kommune har hatt en lavere sysselsettingsgrad enn fylkessnittet i tiårsperioden, selv om andelen har økt siden 2018. Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak har økt og ligger over snittet for fylket. Sysselsettingsratene for unge og innvandrere ligger også litt over fylkessnittet.

9 INDUSTRI, INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

Godt utbygd infrastruktur for elbiler og bredbånd

Bærekraftsmål 9 handler om å bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon. Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. I Norge er infrastrukturen godt utbygd, og neste steg vil være å gjøre industrien i landet mer bærekraftig. Inderøy kommune har

tilrettelagt utbygging av infrastruktur knyttet til bredbånd, og kommunen ligger nå høyere enn snittet med tanke på tilgang til fast bredbånd, men andel av befolkningen som har tilgang til mobildata er litt under snittet i fylket. Kommunen har videre en økende andel elbilandel og ligger godt over antall ladepunkt for elbiler per 10 000 innbyggere sammenlignet med fylket som helhet. Dette legger godt til rette for en videre økning i elbilandelen.

11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN

Økende forsørgerbrøk er en trend i hele Norge

Bærekraftsmål 11 handler om å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. I Norge bor rundt 80 prosent av befolkningen i byer og tettsteder, og de fleste har tilgang til vann, veier, tjenester, energi og søppelhåndtering. I Inderøy kommune har andelen barn som bor trangt vært lavere enn fylkessnittet. Det samme

gjelder også andel som bor i tettbygde strøk. Videre har Inderøy en høyere forsørgerbrøk enn fylkessnittet, noe som betyr at kommunen har færre yrkesaktive per eldre. I likhet med både fylket og landet forøvrig har også forsørgerbrøken økt, og er forventet å øke enda mer de neste ti årene. Kommunen har en relativt lav andel grønne områder sammenlignet med fylkesgjennomsnittet, men andelen har økt de siste tre årene.

10 MINDRE ULIKHET

Høyere uføretrygdeandel enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 10 innebærer å redusere ulikhet i og mellom land. I det store bildet har Norge generelt små lønnsforskjeller, og Norge scorer høyt når det gjelder likestilling. Likevel har forskjellene mellom fattig og rik økt siden 1980. Hoveddriveren til økte forskjeller er inntektsutviklingen blant de rikeste. Inderøy kommune ligger litt under fylkessnittet

på sysselsettingsandel for menn og kvinner enn det siste året. Kommunen har også hatt en økning i uføretrygdeandelen og ligger over fylkessnittet. Når det gjelder utdanningsnivå har Inderøy kommune hatt en økning i andel som fullfører utdanningen, og ligger litt over snittet i Trøndelag. Andel som leier bolig har vært relativt stabilt lavt, og godt under snittet i fylket.

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

Stabilt høy gjenvinningsgrad i kommunen

Bærekraftsmål 12 handler om å sikre bærekraftig forbruk og produksjon, som innebærer å gjøre mer med mindre ressurser. Norge er relativt gode på gjenvinning av avfall, men er også ett av landene med verdens høyeste forbruk per innbygger. Norge henger generelt etter i omstillingen til en såkalt sirkulær økonomi, der ressurser og produkter

repareres, gjenbrukes og resirkuleres. Inderøy kommune har jevnt over hatt en større mengde matavfall per årsinnbygger, sammenlignet med gjennomsnittet i fylket. Gjenvinningsgrad har vært stabilt de siste tre årene, og ligger litt over snittet i fylket.

Høyere klimagassutslipp per innbygger enn fylkessnittet

Bærekraftsmål 13 har som mål å stoppe klimaendringene. Dette innebærer å handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem. Norge har så langt gjort flere tiltak for å bekjempe klimaendringene, slik som å øke CO₂-avgiften og redusere kostnaden for klimavennlige alternativer. Blant annet gjennom bruk og

kjøp av elbiler, og innen resirkulering. Norge er imidlertid en betydelig eksportør av olje og gass, noe som betyr at vi er en mye større bidragsyter til klimaendringene enn våre nasjonale utslipp skulle tilsi. Generelt har Trøndelag fylke i snitt et høyere klimagassutslipp enn landssnittet. Inderøy kommune har et høyere utslipp per innbygger enn Trøndelag, selv om utslippsmengden per innbygger har vært relativt stabil de siste årene. Den største bidragsyteren til kommunens klimagassutslipp er industrien.

Reduksjon av ubebygd areal

Bærekraftsmål 15 innebærer å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold. I Norge har man et omfattende regelverk for bærekraftig bruk og bevaring av naturen. Norge ligger ikke an til å nå

bærekraftsmålene om gjenoppretting av tapt natur, og er heller ikke på vei til å kunne nå disse delmålene. Vi er også langt unna å oppfylle målet som er satt for beskyttelse og verning av økosystemer. Inderøy kommune har en større andel skog av totalt arealbruk. Andel vernet areal på land av totalt landareal er det samme som i 2018, og sammenlignet med fylket som helhet har kommunen en lavere andel vernet areal på land av totalt landareal. Ubebygd areal hatt en reduksjon fra 2013 til 2020.

Mer innsamlet avfall i ryddeaksjoner de siste årene

Bærekraftsmål 14 handler om å bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Norge har utviklet en reguleringsplan for Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen. Myndighetene har også identifisert viktige områder for biomangfold. Det er likevel flere områder som Norge må arbeide med. Norske

myndigheter mangler bla. en plan for bevaring av sjøfugl, fisketrålere får med seg tilleggfangst som rammer truede arter, man mangler et juridisk instrument for opprettelse av beskyttede marine områder i den økonomiske sonen mm. I Inderøy har det totalt blitt samlet inn 2,86 tonn avfall fra ryddeaksjoner siden 2019. En stor andel ble samlet inn i 2022. Kommunen hadde en stor økning i vernet areal som følge av at Skarnsundet marine verneområde ble opprettet i 2020, et verneområde på omtrent 18 km².

Nedgang i andel barn og ungdom med barnevernstiltak

Bærekraftsmål 16 handler om å fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati med relativt små forskjeller. Det norske samfunnet kjennetegnes av høy

grad av tillit, gode velferdsordninger, og et velorganisert arbeidsliv. I Inderøy kommune har antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd per innbygger variert over tiårsperioden, men var på sitt høyeste i 2022. Andelen barn og unge med barnevernstiltak har gått ned, og ligger nå under snittet for fylket. Videre har kommunen en høyere valgdeltakelse enn fylkessnittet de siste fire valgårene.

Oppsummering av utviklingsområder i kommunen

Oppsummeringen av ståstedsanalysen viser at Inderøy kommune ligger godt an i forhold til mange indikatorer, men kommunen har likevel et forbedringspotensiale på flere områder.

Områdene hvor Inderøy har størst utfordringer legges frem som potensielle utviklingsområder. Dette er områder som anbefales å vurderes nærmere, samt legge ekstra fokus på i det videre arbeidet med bærekraftig utvikling i kommunen.

Det bør presiseres at innspillene til utviklingsområder er basert på ovennevnte dataanalyser, og områdene bør kartlegges grundigere før igangsettelse av tiltak. Følgende utviklingsområder bør vurderes i videre arbeid med bærekraftig utvikling i kommunen:

- *Mål 2: Utrydde sult:* Kommunen følger nasjonale og fylkesvise trender med økning i andelen med overvekt. Andelen elever som spiser frokost før første skoletime er lavere enn fylkessnittet for både jenter og gutter.
- *Mål 3: God helse og livskvalitet:* Andelen ungdomsskoleelever med psykiske plager øker, og økningen er større enn i fylket som helhet. Fra 2014 frem til i 2021 er det dobbelt så mange ungdomsskoleelever som har psykiske plager.
- *Mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn:* I likhet med utviklingen i hele Norge, har også Inderøy kommune en økende eldre befolkning relativt til yrkesaktive, hvor kommunen har en høyere forsørgerbrøk enn fylkessnittet. Denne forventes også å øke i tiden fremover.
- *Mål 13: Stoppe klimaendringene:* Inderøy kommune har hatt et stabilt, men vesentlig høyere klimagassutslipp per innbygger sammenlignet med fylkessnittet. Dette er igjen høyere enn landssnittet.
- *Mål 15: Livet på land:* Sammenlignet med fylket har Inderøy kommune en lavere andel vernet areal på land av totalt landareal. Ubebygget areal har også hatt en reduksjon fra 2013 til 2020.

Samarbeid er nøkkelen for å nå målene

Dette er forbedringsområder som er utfordrende å løse for én enkelt kommune alene. Et godt samarbeid på tvers vil derfor være avgjørende for å lykkes med arbeidet med bærekraftig omstilling i fylket. Dette er man allerede godt i gang med gjennom etableringen av *Bærekraftsnettverket i Trøndelag*.

I dag brukes nettverket som en arena for å ta opp problemstillinger som er krevende å jobbe med, samt å dele god praksis mellom kommunene. Nettverket har allerede diskutert viktige temaer slik som bærekraft i politiske saker, kommunale plan- og styringssystemer, bærekraftige anskaffelser, matsvinn, folkehelse og bærekraftsmål, samt indikatorer.

Videre anbefales det at man benytter bærekraftsnettverket aktivt til å arbeide med problemstillingene som er spesielt relevant for hele Trøndelag. Flere av utfordringsområdene er også relevante på nasjonalt nivå, hvor nasjonale samarbeid kan være aktuelt. I dag inviteres kommunene allerede til Teamsmøtene "bærekraftfredag" i regi av det nasjonale bærekraftsnettverket. Møtene tar opp relevante temaer som det nasjonale nettverket er opptatt av. I tillegg vil bærekraftsrapportene til hver enkelt kommune være et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere kommunespesifikke utviklingsområder.

Det finnes også en rekke tilskudd og virkemidler som kan kobles opp mot flere av utviklingsområdene i fylket. Disse presenteres i en egen oversikt i kapittel 4.

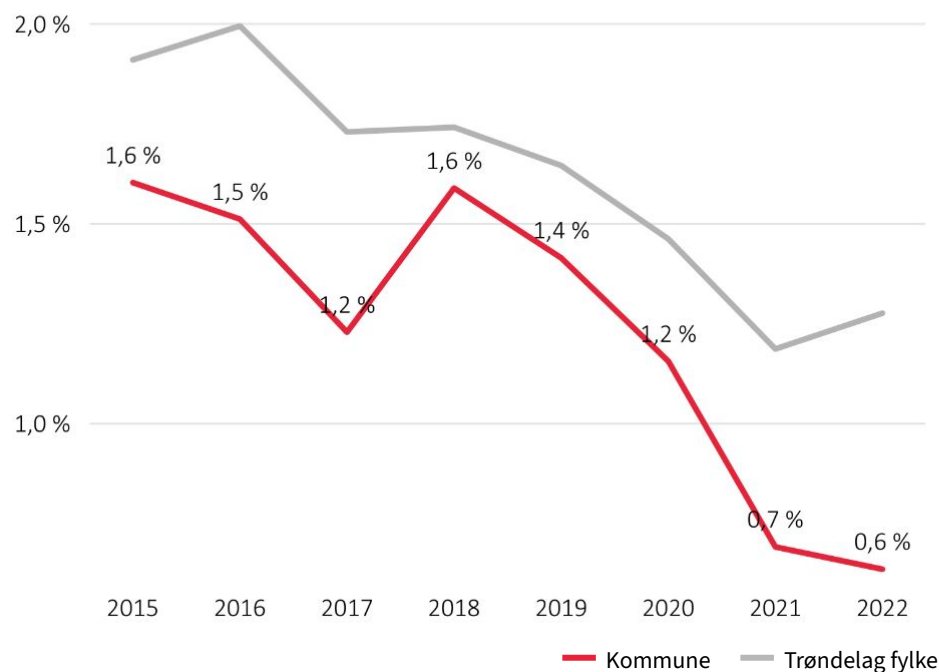

Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.1: Utrydde all ekstrem fattigdom

Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt

Andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt sier noe om hvor stor del av befolkningen som er avhengig av stønad som sin primære inntektskilde. I Inderøy kommune har andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt gått ned siden 2018. Kommunen ligger også under gjennomsnittet i Trøndelag i samtlige år.

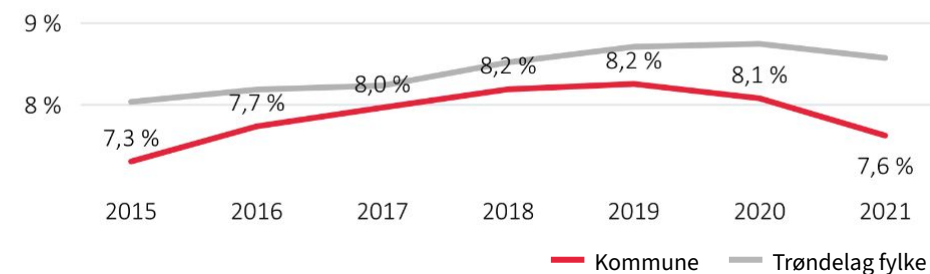
Vedvarende lavinntekt i kommunen har hatt en økning i perioden, og spesielt andel barn i husholdninger med lavinntekt er høyere enn snittet i fylket. Andel personer i husholdninger med lavinntekt gikk ned i 2021, og ligger forøvrig under snittet.

Delmål 1.2: Halvere relativ fattigdom

Andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %

Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %

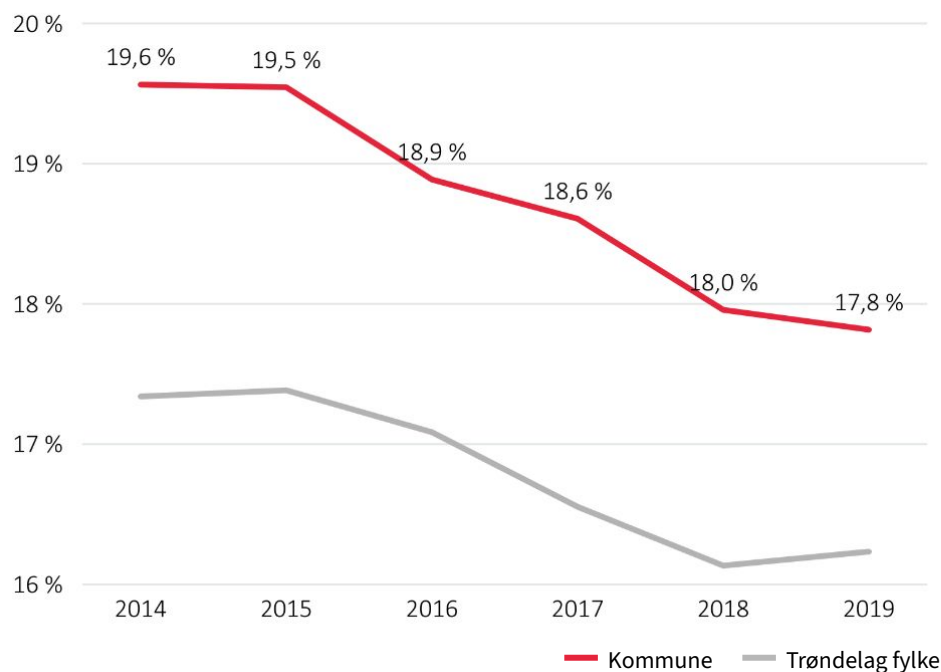
Vedvarende lavinntekt måles ved å slå sammen husholdningens inntekt over en treårsperiode, og dele summen på tre. Dette gir den gjennomsnittlige husholdningsinntekten i treårsperioden, hvor siste årstall for perioden fremstilles i grafen. Inntekten måles ved beregne husholdningens samlede inntekt, etter at skatt er trukket fra. Vedvarende lavinntekt måles ut fra medianinntekten til husholdninger i samme periode, hvor lavinntektsgrensen er på 60 prosent av nasjonal medianinntekt over en treårsperiode, beregnet etter EU-skala. Grensen er ulik for ulike typer husholdninger, hvor 2021-grensen for *enslig forsørger med ett barn* eksempelvis er 327.100 kr og *par med to barn* er 528.400 kr.

Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.3: Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger

Andel mottakere av stønad til livsopphold

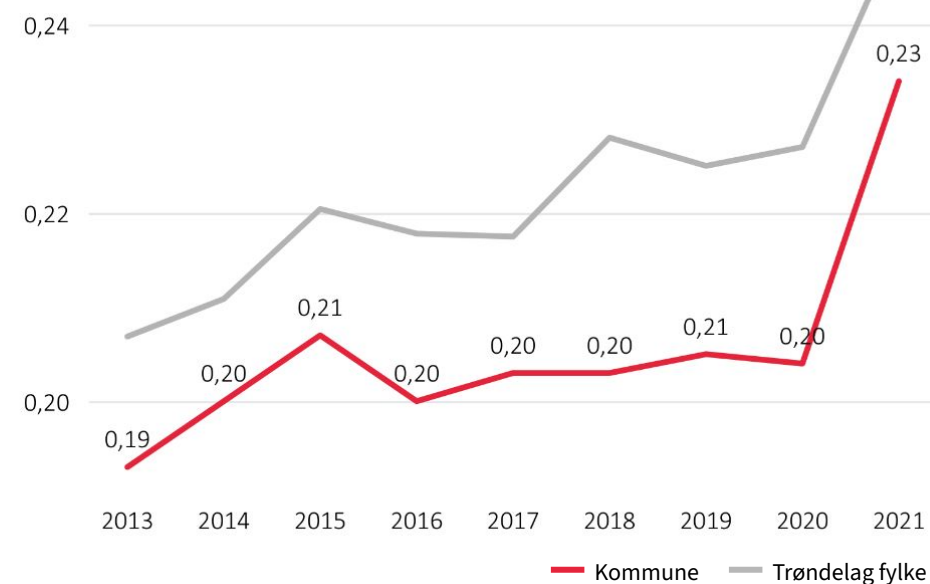

Andel mottakere av stønad til livsopphold viser kun utviklingen fra 2014 til 2019, da det ikke er tilgjengelig data for senere år, men gir likevel en god indikasjon på utviklingen av stønadsmottakere til livsopphold i kommunen.

Analysen viser at antall stønadsmottakere i Inderøy kommune har blitt redusert i perioden. Kommunen ligger likevel over snittet for Trøndelag gjennom alle år.

Delmål 1.4: Sikre at alle menn og kvinner har lik rett til økonomiske ressurser og tilgang til grunnleggende tjenester

Inntektsulikhet - GINI¹

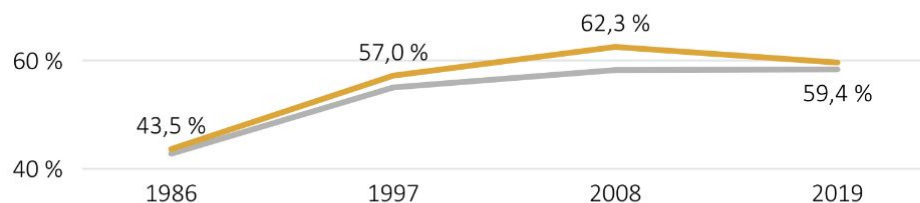
Gini-koeffisienten beskriver inntektsulikhet og varierer fra 0 til 1. Jo større koeffisient, desto større ulikhet. Den tar utgangspunkt i forholdet mellom de kumulative andelen av befolkningen rangert etter stigende inntekt, og den kumulative andelen av inntekten som de mottar. I følge analysen har inntektsulikheten i kommunen økt de siste ti årene, og spesielt i 2021. Det betyr at det er større ulikhet i dag, enn det var for ti år siden. Konjunktorene til kommunen følger også gjennomsnittet i fylket, men kommunen har mindre inntektsulikhet enn Trøndelagssnittet.

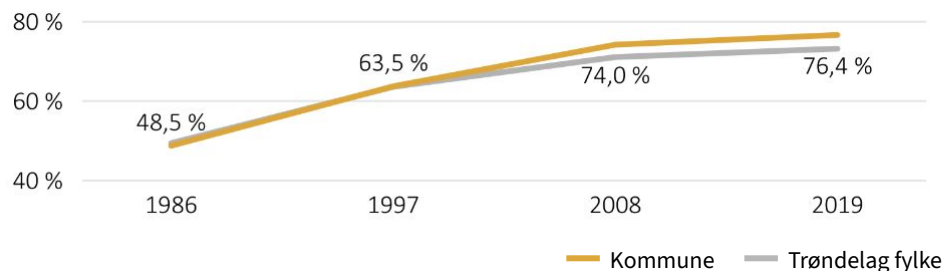
Mål 2 - Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Delmål 2.2: Utrydde alle former for feilernæring

Andel voksne kvinner med overvekt og fedme

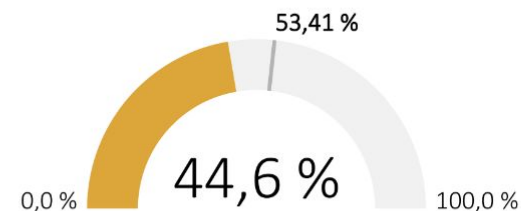
Andel voksne menn med overvekt og fedme

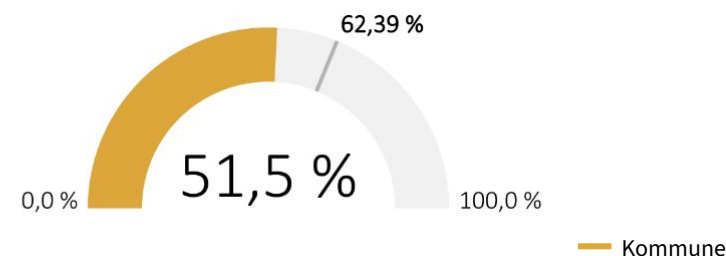
Andel voksne kvinner og menn med overvekt og fedme er målt gjennom Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT) som er en stor, norsk befolkningsbasert helseundersøkelse som omfatter helseopplysninger og biologisk materiale fra innbyggerne i Trøndelag. Undersøkelsen gjennomføres omtrent hvert tiende år.

For Inderøy kommune har trenden med overvekt og fedme holdt seg i tråd med fylkessnittet. Andelen for både kommunen og fylket har gått opp siden 1986, men for både menn og kvinner ligger Inderøy noe over snittet i de siste to undersøkelsene.

Andel jenter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken

Andel gutter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken

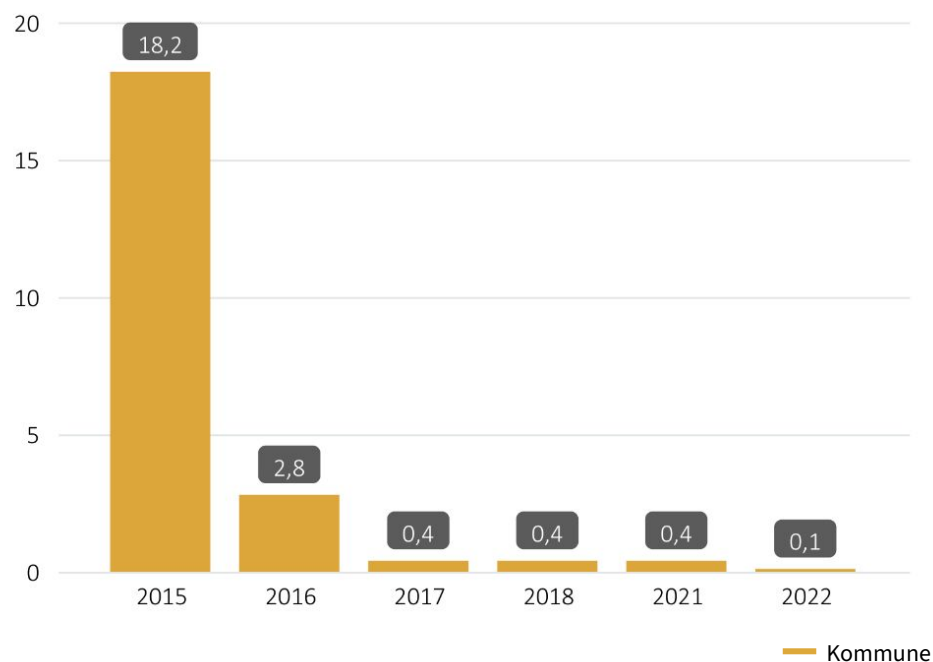
Oversikten viser hvor stor andel av jenter og gutter på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime fem dager i uken (2021). For Inderøy er andelen lavere enn fylkesgjennomsnittet for både jenter og gutter. I undersøkelsen fra Ungdata deltok 236 elever fra Inderøy kommune.

Mål 2 - Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Delmål 2.4: Sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon

Årlig omdisponert dyrket mark til andre formål enn landbruk (dekar)

Kommunene spiller også en viktig rolle i å sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon. En måte å måle dette på er å se på hvor mye av kommunens landområde som blir brukt til andre formål enn landbruk.

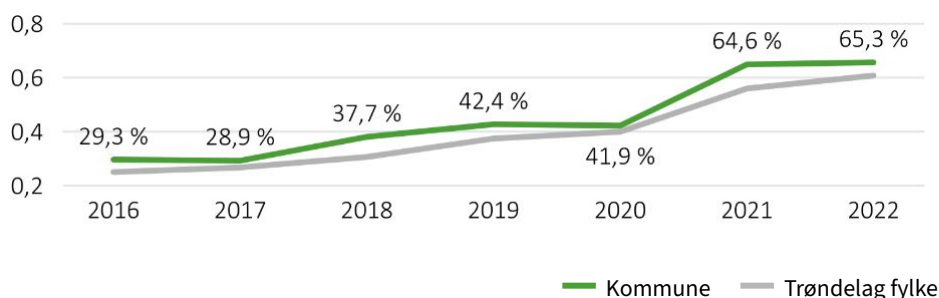
Inderøy kommune har hatt relativt lave tall på dyrket mark som er omdisponert til andre formål enn landbruk, unntatt i 2015. Dette ser imidlertid ikke ut til å være noen trend for kommunen.

Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Delmål 3.3: Stanse epidemiene av bl.a. aids, tuberkulose, malaria, samt bekjempe hepatitt, vannbårne sykdommer og andre smittsomme sykdommer

Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert

Andelen 65 år og eldre som er influensavaksinert har hatt en stabil oppgang over hele perioden, og ligger litt over snittet i perioden. Etter 2020 har andelen vaksinerte økt betydelig, noe som trolig også kan forklares av koronapandemien. Dette er også i tråd med fylkessnittet som også har hatt en oppgang de siste årene.

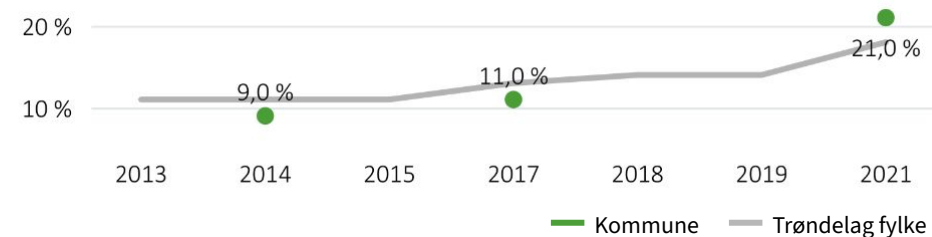
Utviklingen i tidlige dødsfall er målt per 100 000 innbygger for aldersgruppen 0-74 år som et gjennomsnitt over ti-årsperioder. Inderøy kommune har mellom 2016

Delmål 3.4: Redusere prematur dødelighet forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer og fremme mental helse

Antall dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker per 100.000 innbygger (0-74 år)

Andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager

og 2022 hatt en nedgang i antall tidlige dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker¹.

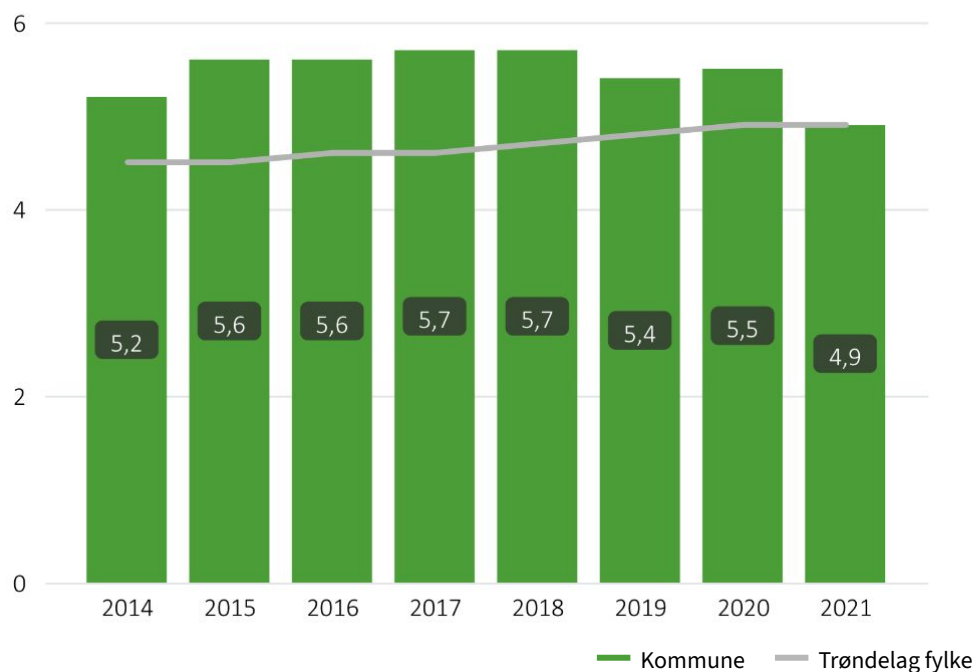
Inderøy kommune har hatt en økning i andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager siden 2014. Dette er i tråd med snittet i fylket, som har hatt en økning under samme tidsperiode. I 2021 hadde imidlertid kommunen en høyere andel elever med psykiske plager enn snittet for 2021. Ungdataundersøkelsen gjennomføres med jevne mellomrom i kommunene, hvor data for Inderøy kun finnes tilgjengelig i årene 2014, -17 og -21.

¹Ikke-smittsomme dødsårsaker består av diabetes, hjerte- og karsykdommer, KOLS, kreft, selvmord og ulykker.

Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Delmål 3.8: Oppnå allmenn dekning av helsetjenester

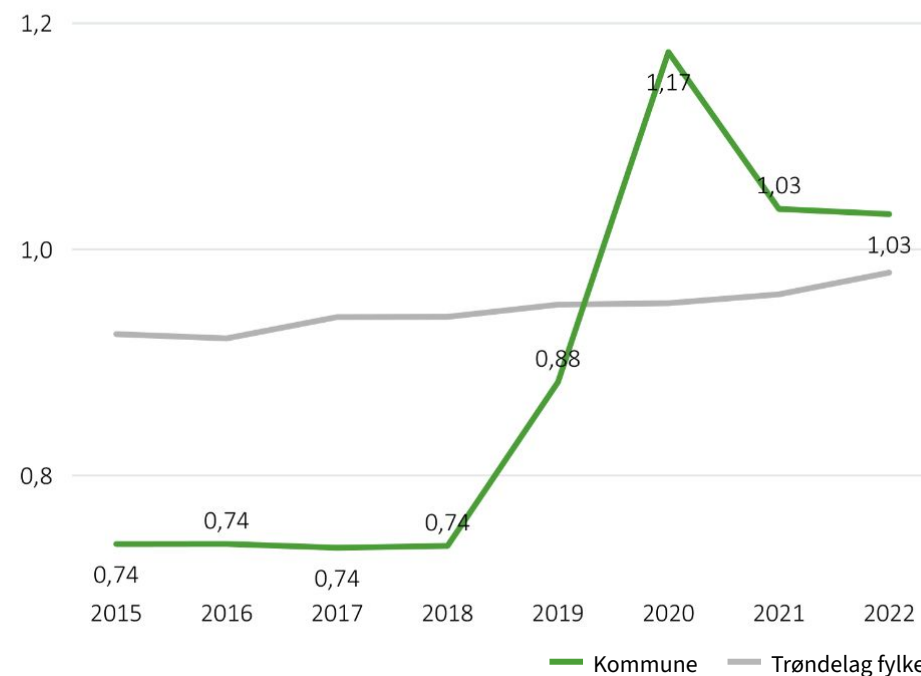
Forskjeller i antall leveår mellom personer med høy og lav utdanning

I [Meld. St. 40](#) (2020-2021) nevnes det at Norge har utfordringer med ulikhet i helse mellom enkeltpersoner og befolkningsgrupper. Disse ulikhetene kommer blant annet til uttrykk i ulik forventet levealder etter utdanning, inntekt og andre sosioøkonomiske kjennetegn. Personer med bare grunnskole kan forvente å leve mellom 5 og 6 år kortere enn personer med høyere utdanning.

Analysen for Inderøy viser at forskjellen på levealder mellom personer med høy og lav utdanning tidligere har vært høyere enn fylkessnittet. Ved siste måling gikk ulikheten derimot ned, og ligger nå omtrent på snittet.

Antall fastleger per tusen innbyggere

God fastlegedekning er viktig for å ivareta helsen hos befolkningen. I distrikter kan det være utfordrende å sikre god nok dekning i en spredt bebyggelse, og i byene er det flere pasienter som har behov for fastlege.

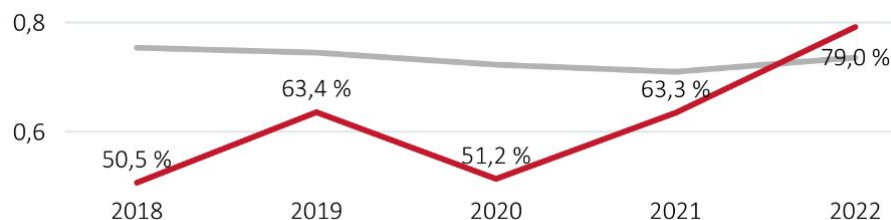
I Inderøy har andelen fastleger gått opp siden 2018, og Inderøy kommune har nå en høyere fastlegedekning enn fylket i gjennomsnitt.

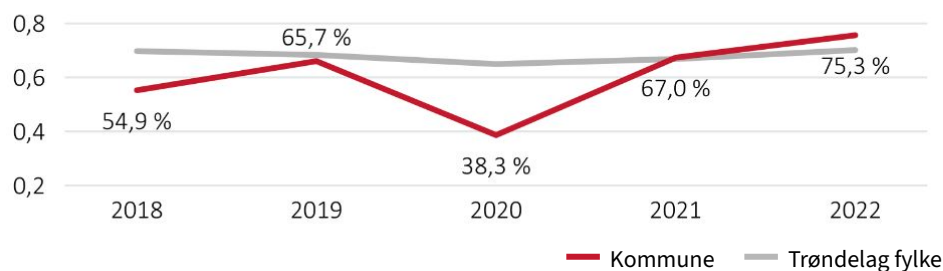
Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (8. trinn)

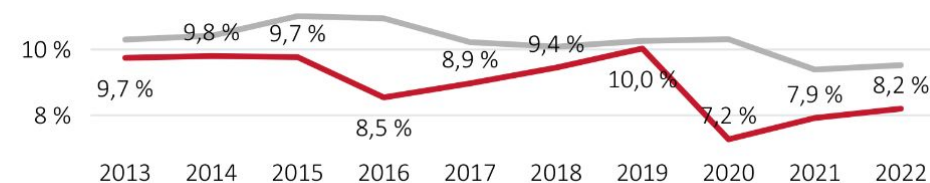

Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i regning (8. trinn)

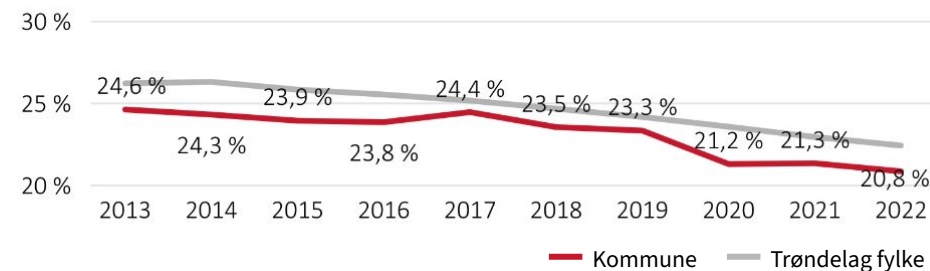

Nasjonale prøver i lesing og regning gir en indikasjon på kompetansenivået i kommunen. Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver, 8. trinn) i Inderøy kommune gikk opp mellom 2020 og 2022. Det siste året økte andelen barn med kompetanse i lesing over fylkessnittet. Grunnleggende kompetanse i regning (mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver, 8. trinn) har hatt en tilsvarende utvikling, men ligger omtrent på snittet i 2022.

Andel personer (15-29 år) som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEET)

Andel personer som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning

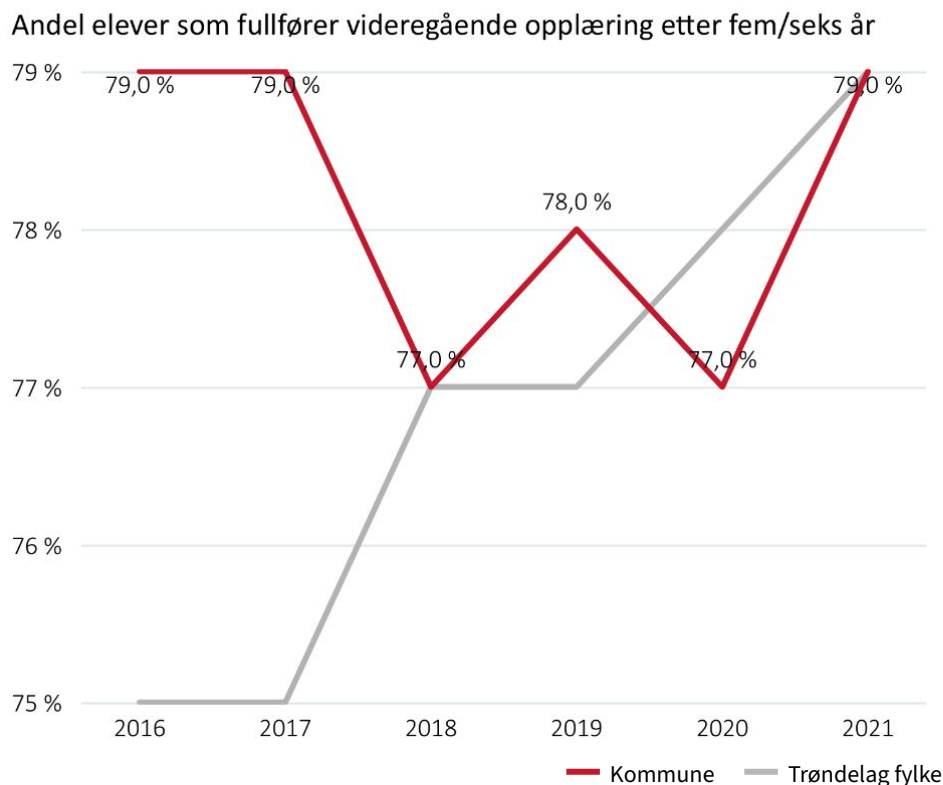
Andel personer 15-29 år som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak har gått ned over tiårsperioden. Sammenligner man med snittet for fylket ligger Inderøy kommune med en litt lavere andel innen denne kategorien.

Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning har hatt en positiv trend, hvor stadig færre faller inn under denne kategorien. Kommunen har også en lavere andel som kun gjennomfører grunnskole sammenlignet med snittet.

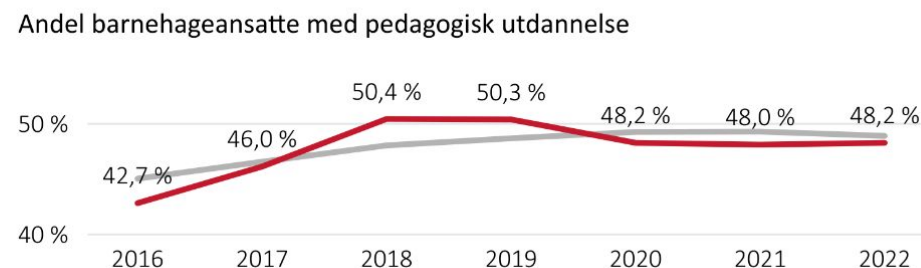
Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

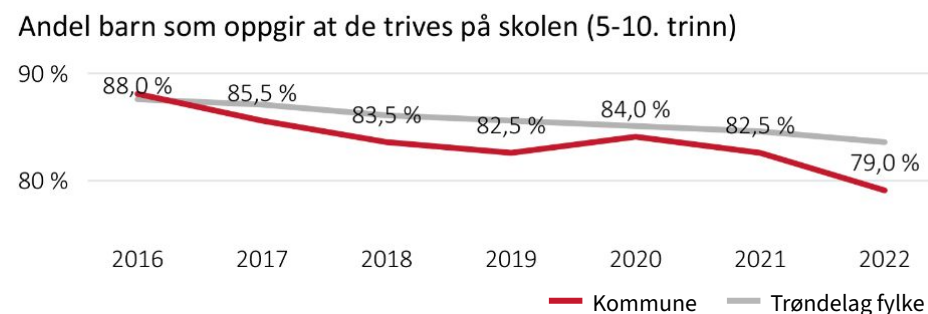

Hvor mange elever som fullfører videregående opplæring viser i hvilken grad kommunen evner å sikre at befolkningen får grunnleggende kompetanse. Analysen viser at andelen elever som fullfører videregående skole etter fem/seks år har variert mellom 77 og 79 prosent de siste årene. Trøndelag har imidlertid hatt en økning i fullføringsgrad, og kommunen ligger nå omtrent på fylkessnittet.

Delmål 4.2: Sikre alle jenter og gutter mulighet for god tidlig utvikling og omsorg og tilgang til førskole

Delmål 4.a: Etablere og oppgradere utdanningstilbud som er barnevennlige

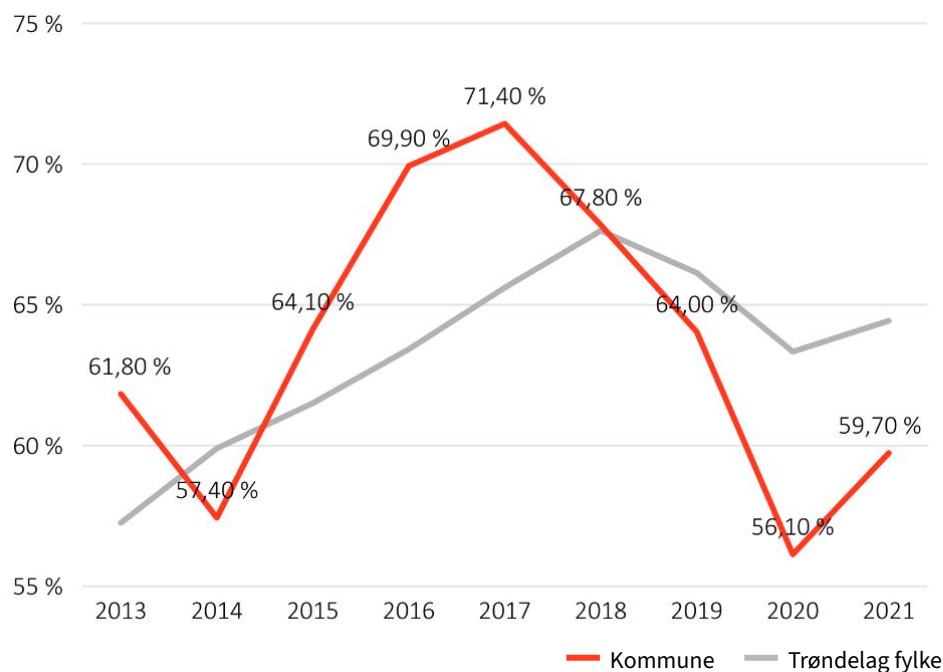
Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning sier noe om kommunens evne til å sikre kompetent arbeidskraft. I Inderøy kommune har denne økt i tidsperioden, og ligger omtrent på snittet for Trøndelag i 2022.

Når det gjelder andel barn som opplever at de trives på skolen, har det vært en negativ trend fra 2016 til 2022. Det er også færre som oppgir at de trives på skolen i kommunen, enn snittet i Trøndelag over alle år.

Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Delmål 5.4: Anerkjennelse og verdsette ubetalt omsorgs- og husarbeid

Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten

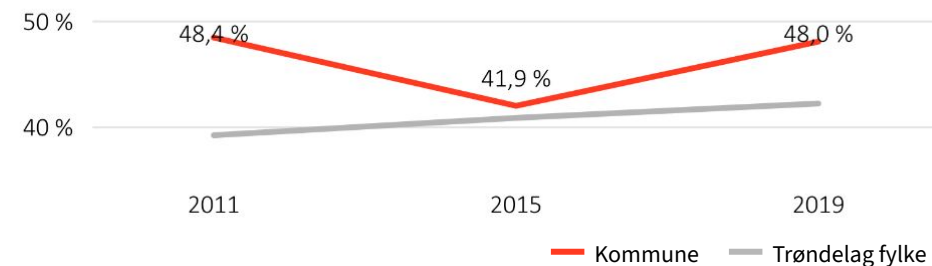
Andel fedre som tar ut fedrekvoten varierer fra år til år. I perioden 2014 til 2017 var det en økning i fedre som tar ut hele fedrekvoten, mens andelen de siste årene har gått litt ned. Sammenlignet med snittet for fylket har Inderøy kommune en lavere andel fedre som tar ut hele fedrekvoten de siste tre årene.

Delmål 5.5: Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger

Andel kvinnelige ledere (20-66 år)

Andel kvinnelige kommunestyrerepresentanter

Andel kvinnelige ledere i alderen 20-66 år har økt i Inderøy kommune de siste ti årene, hvor andelen nå ligger over snittet til fylket.

Andelen kvinnelige kommunestyrerepresentanter har også økt mellom 2015 og 2019. Fylkessnittet i 2019 lå på 42 prosent, hvor kommunen har en høyere andel.

Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Delmål 5.a: Lik rett til økonomiske ressurser og muligheter for kvinner

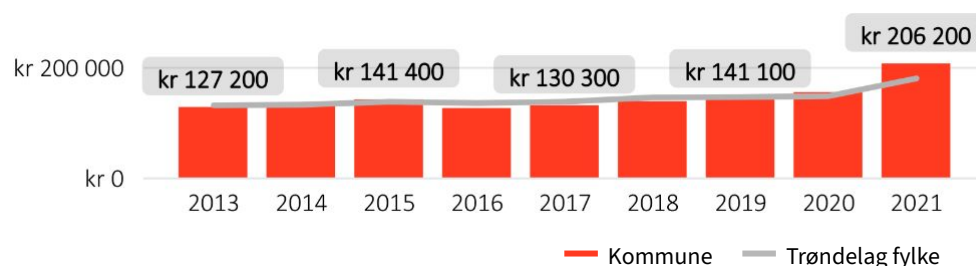
Kjønnsbalanse mellom sysselsatte med innvandrerbakgrunn, menn og kvinner (15-74 år)

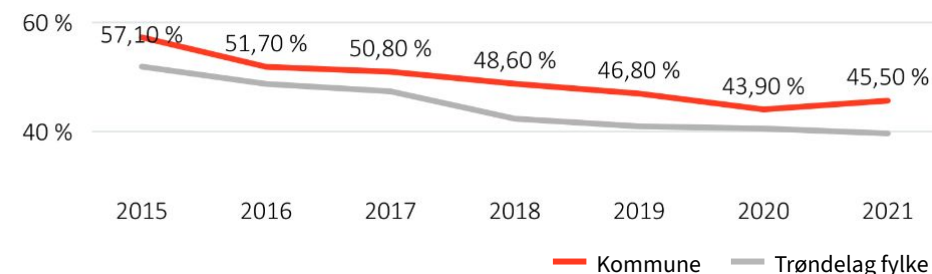
Andel kvinner (20-66 år) i arbeidsstyrken

Forskjell i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner

Andel sysselsatte kvinner (20-66 år) som jobber deltid

Kjønnsbalanse mellom sysselsatte med innvandrerbakgrunn, viser forskjellen mellom sysselsatte menn relativt til sysselsatte kvinner med innvandrerbakgrunn i kommunen. I Inderøy kommune har ulikheten gått ned over tid, og kommunen har generelt en bedre kjønnsbalanse enn fylkessnittet.

Ulikheten i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner beregnes av gjennomsnittlig lønn for menn minus gjennomsnittlig lønn for kvinner. Ulikheten i lønn mellom menn og kvinner har økt totalt sett. Dette er i tråd med økningen i fylket, men Inderøy kommune hadde en større økning i 2021 og har derfor større ulikhet enn snittet i Trøndelag.

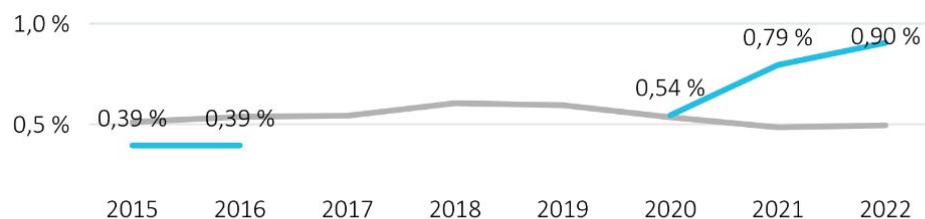
Arbeidsstyrken er definert som summen av alle lønnstakere, selvstendig næringsdrivende og arbeidsledige, i alderen 20-66 år. Dette inkluderer også f.eks. studenter som har deltidsarbeid ved siden av studiet. Andel kvinner 20-66 år i arbeidsstyrken har økt siden 2013, og ligger nå på 75 prosent (ikke tilgjengelig data for 2018-2019). Likevel har kommunen færre kvinner i arbeidsstyrken enn fylkessnittet, og flere kvinner i deltidsstillinger. Andelen sysselsatte kvinner i deltid har imidlertid hatt en nedgang siden 2015.

Mål 6 - Sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

Delmål 6.1: Sørge for at alle har tilgang til rent drikkevann

Andel fornyet kommunalt ledningsnett

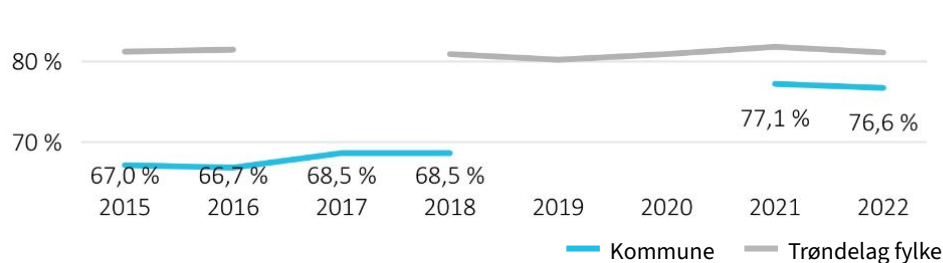
Delmål 6.4: Bedre utnyttelsen av vann og sikre bærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann

Andel produsert drikkevann som går til spille pga lekkasjer i ledningsnettet

Delmål 6.3: Bedre vannkvaliteten gjennom reduserte utslipp, økt rensing og gjenbruk av spillvann

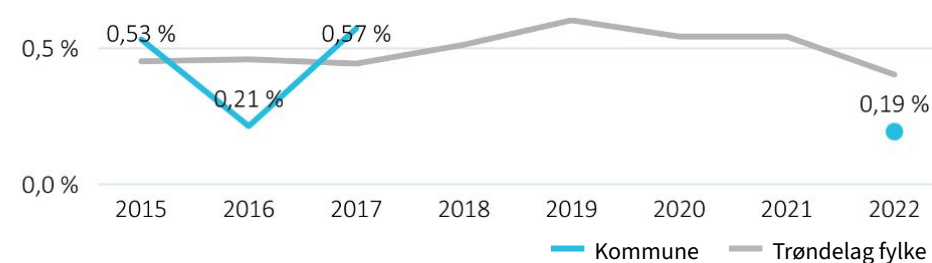
Andel av befolkning tilknyttet kommunal avløpstjeneste

Andel fornyet kommunalt ledningsnett i Inderøy kommune har variert i tidsperioden, men ligger over fylkessnittet de siste to årene.

Kommunen har hatt en reduksjon i andel produsert drikkevann som går til spille på grunn av lekkasjer, og ligger litt under gjennomsnittet de siste fem årene.

Andel fornyet kommunalt spillvannsnett

Ser man på andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste har den økt siden 2018, men Inderøy kommune ligger litt under snittet i fylket.

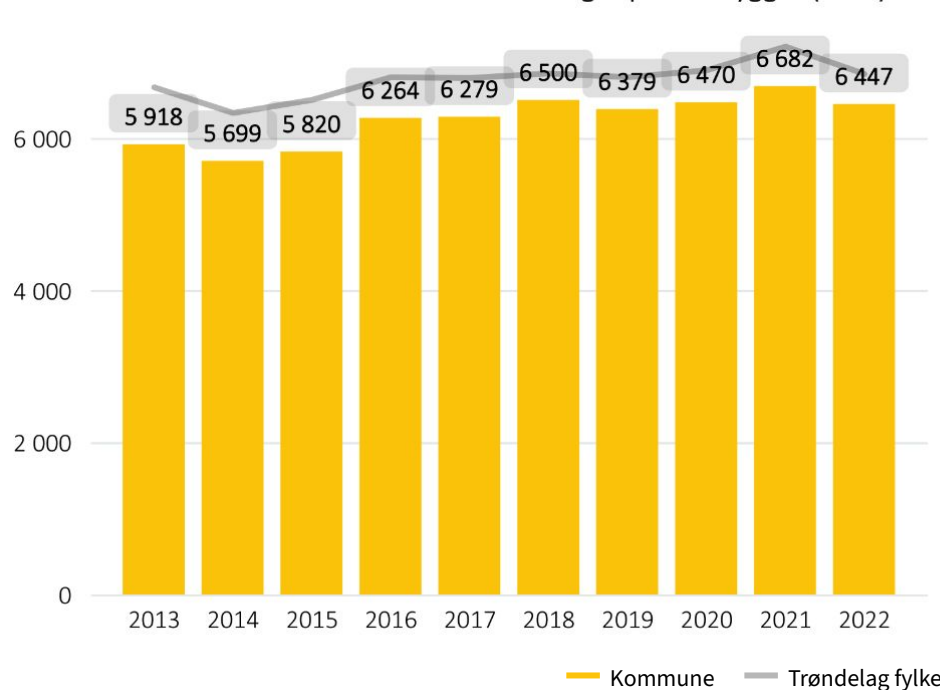
Kommunen har ellers hatt en lavere andel fornyet spillvannsnett enn snittet det siste året.

Mål 7 - Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris

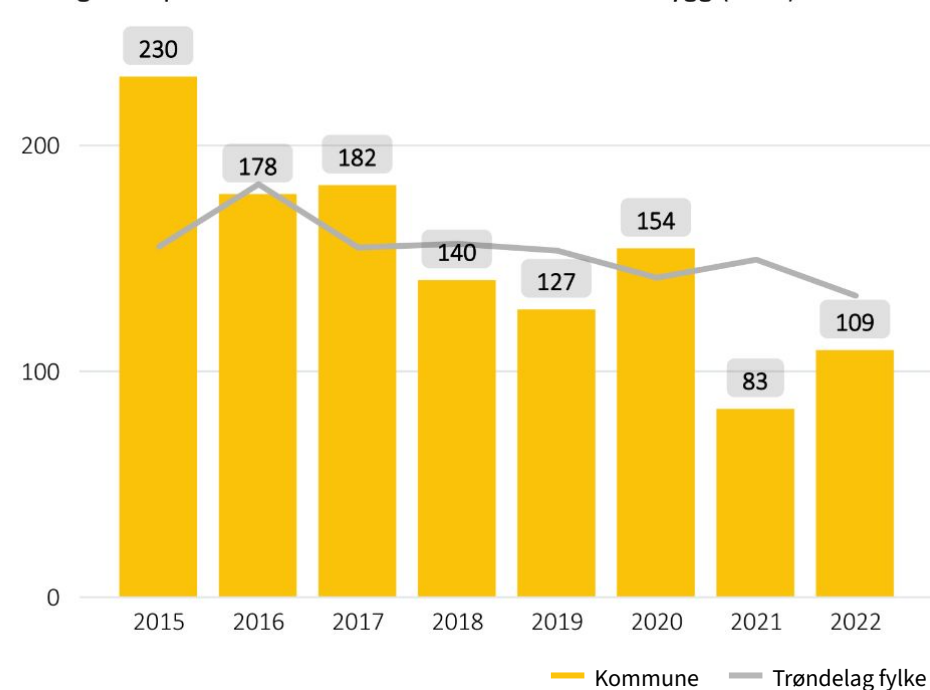
Delmål 7.3: Få forbedringen av energieffektivitet på verdensbasis til å gå dobbelt så fort

Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger (kWh)

Energieffektivitet blir stadig et viktigere tema i debatten om knappheten på energiresurser. Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger i Inderøy har fulgt trenden til fylket, men kommunen ligger generelt litt under snittet i hele perioden.

Energibruk per kvm eid areal i kommunale formålsbygg (kWh)

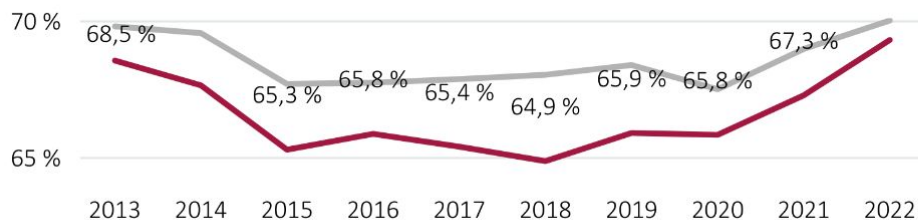

Ser man på kommunens eget energiforbruk per kvadratmeter eid areal i kommunale formålsbygg har den har variert noe, men kan se ut til å ha en nedadgående trend. Forbruket per kvadratmeter er også under fylkessnittet de siste to årene.

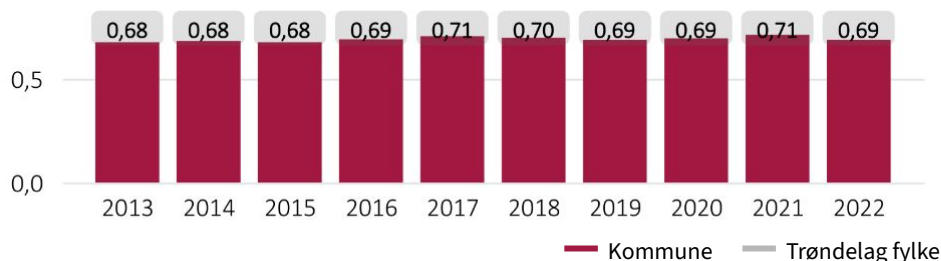
Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Delmål 8.1: Opprettholde en økonomisk vekst per innbygger som er i samsvar med forholdene i de respektive landene

Andel av befolkningen som er sysselsatt

Sysselsettingsbidrag

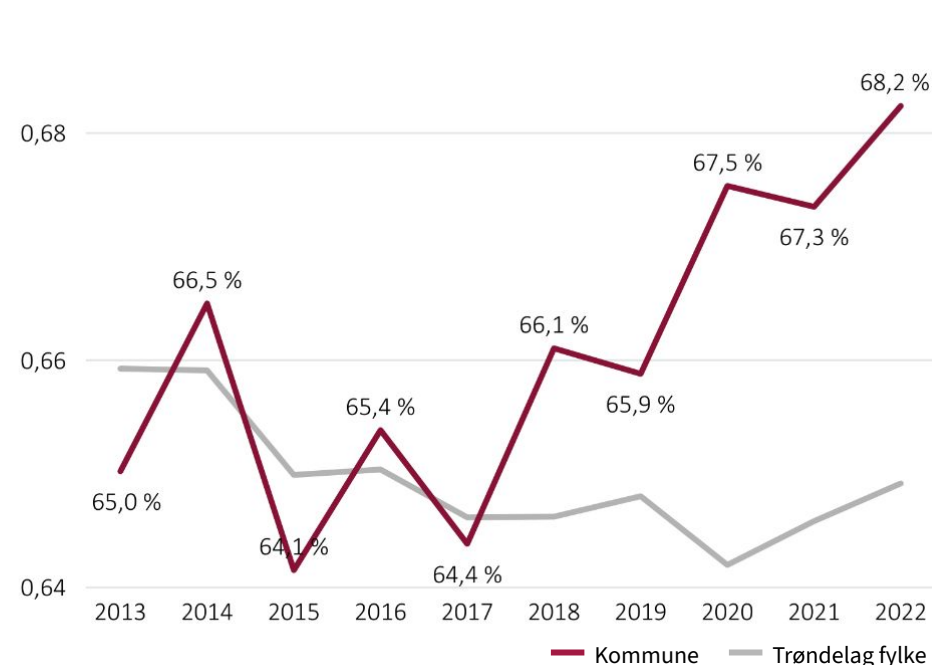

Økonomisk vekst har sterk korrelasjon med bærekraftig utvikling. Økonomisk vekst skaper et økonomisk mulighetsrom og motiverer aktører til å tenke langsiktig. Andel av befolkningen som er sysselsatt og sysselsettingsbidraget er brukt som indikatorer for dette målet.

Andelen som er sysselsatt i Inderøy kommune har økt siden 2018. Dette henger sammen med utviklingen i fylket ellers, men kommunen har generelt hatt en lavere sysselsetting enn gjennomsnittet til fylket.

Delmål 8.2: Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk fremgang og innovasjon

Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak

Sysselsettingsbidraget er regnet ut ved å dele antall sysselsatte etter arbeidssted på antall sysselsatte etter bosted. Dette gir innsikt i hvordan kommunens økonomiske situasjon blir påvirket av pendling. Bidraget har vært stabilt i Inderøy kommune, men ligger noe under 1. Det betyr at kommunen har mange som pendler ut og derfor kan ha en lavere inntekt per innbygger.

Andelen av sysselsatte som jobber i det private er en indikator på økonomisk diversifisering og potensiell innovasjonsgrad i kommunen. For Inderøy kommune har denne økt i tiårsperioden, og er høyere enn fylket.

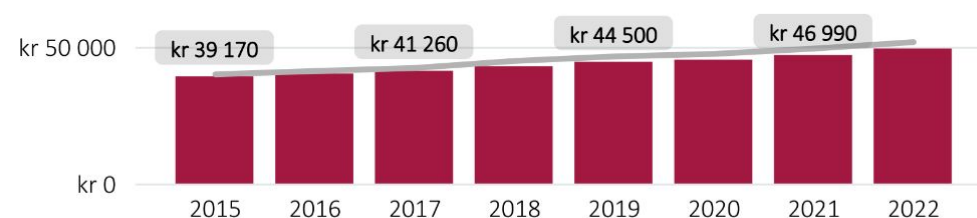
Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Delmål 8.5: Oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom

Syssetningsrater for unge

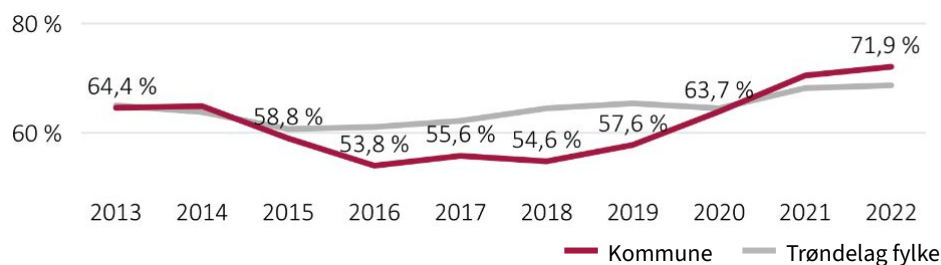

Gjennomsnittlig lønn per måned

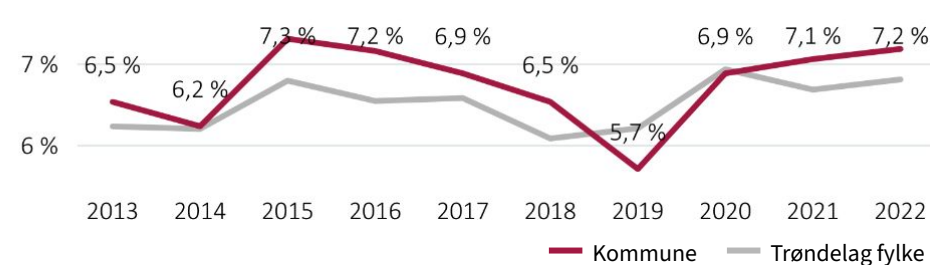

Delmål 8.8: Beskytte arbeidsrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere

Syssetningsrater for innvandrere

Lønnstakere med legemeldt sykefravær i prosent av lønnstakere i alt

Syssetting er en viktig indikator på produktivitet og er avgjørende for langsiktig velferd i samfunnet og for dets innbyggere. Analysen har målt sysselsettingsgrad for unge, innvandrere, og gjennomsnittlig lønn per måned.

Flere unge i Inderøy kommune er i arbeid enn i fylket forøvrig, og andelen er økende. Sysselsettingsgraden blant innvandrere i kommunen har også økt, og er høyere enn snittet i fylket i 2022.

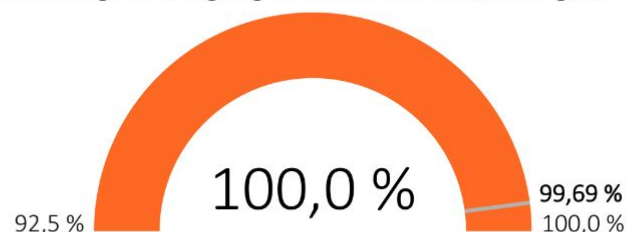
Gjennomsnittlig lønn per måned har økt i tråd med fylkessnittet, og ligger omtrent på gjennomsnittet i Trøndelag i 2022.

Legemeldt sykefravær er en indikator på sykefraværet i arbeidsstokken. I Inderøy kommune har denne steget etter 2019, og sykefraværet er høyere enn gjennomsnittet i fylket de siste to årene.

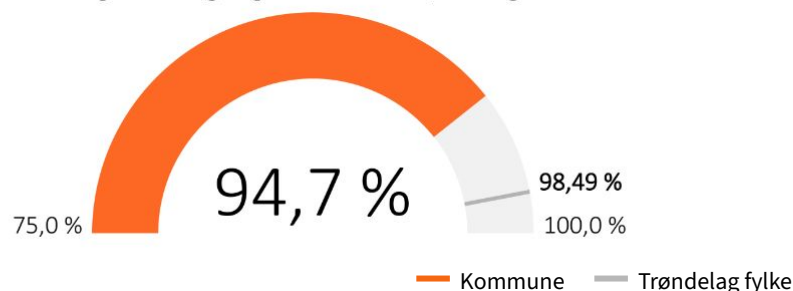
Mål 9 - Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon

Delmål 9.3: Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Andel av befolkning med tilgang til fast bredbånd, hastighet ≥ 30

Andel av befolkning med tilgang til mobildata, hastighet ≥ 30

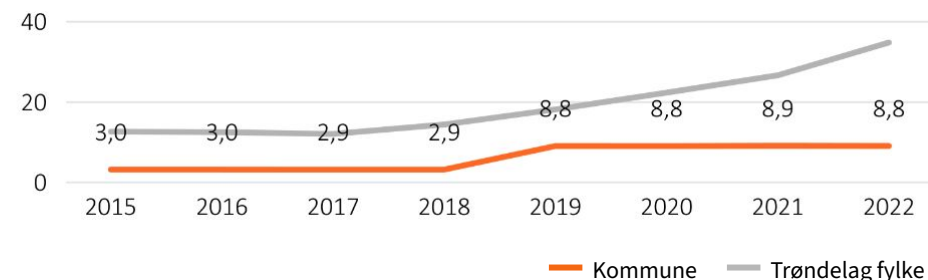
Tilgang til internett er viktig for at folk skal ha tilgang til oppdatert informasjon og være i stand til å kommunisere effektivt. Denne indikatoren ble målt ved å se på andelen av befolkningen som er knyttet til internett via bredbånd og mobildata. I Inderøy har 100 prosent av innbyggerne tilgang til fast bredbånd og 94,7 prosent har tilgang til mobildata. For fast bredbånd er dette bedre enn gjennomsnittet i fylket, mens mobildata er lavere.

Delmål 9.4: Oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig

Andel elbiler av alle personbiler

Antall ladepunkt for elbiler per 10 000 innbyggere

Elektrifisering av transportsystemer spiller en nøkkelrolle i å sørge for at næringslivet blir mer bærekraftig på lang sikt. For dette målet ble andel elbiler og antall ladepunkter per 10 000 innbyggere målt. Inderøy kommune har hatt en høyere akselerering i antall elbiler siste år, men havnet omtrent på fylkessnittet i 2022. Ladeinfrastruktur er ellers mindre utbredt i Inderøy kommune enn i Trøndelag som helhet.

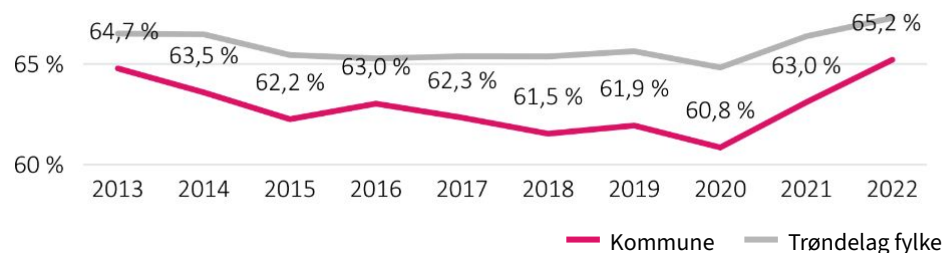
Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

Delmål 10.2: Sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle

Syssettingsandel for menn (15-74 år)

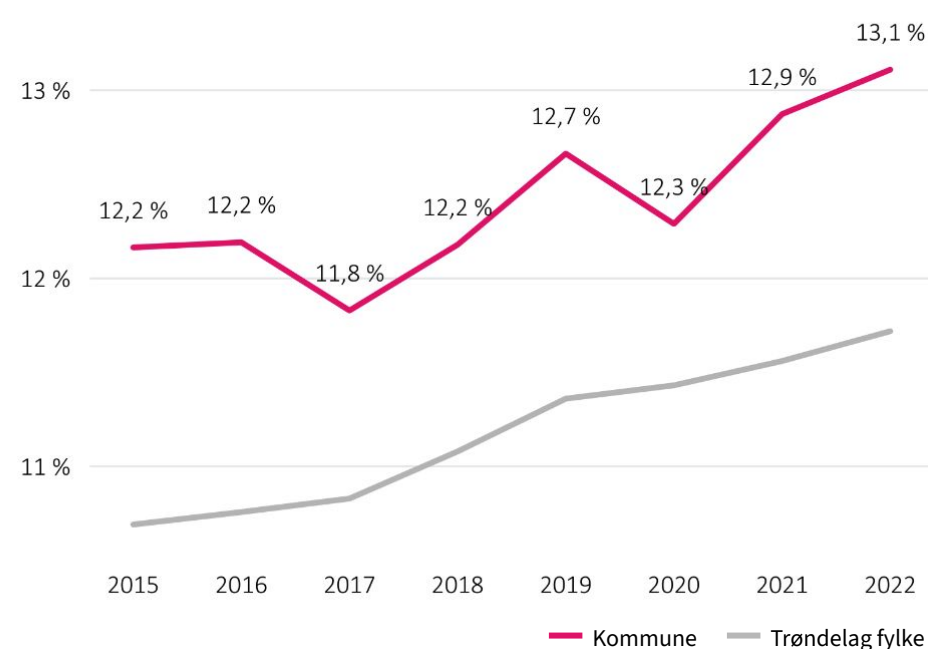
Syssettingsandel for kvinner (15-74 år)

Ulikhet utgjør en utfordring i kampen mot fattigdom globalt. I Norge er det relativt små innteks- og levekårsforskjeller sammenlignet med andre land. Likevel har ulikhetene mellom fattig og rik økt siden 1980-tallet.

Syssettingsandelen for menn i alderen 15 til 74 år har vært lavere enn fylkesgjennomsnittet de siste ti årene, men er økende. Når det gjelder syssettingsandel for kvinner i samme alder har andelen vært lavere enn fylket, men andelen har hatt en større vekst de siste tre årene.

Uføretrygdeandel (18-67 år)

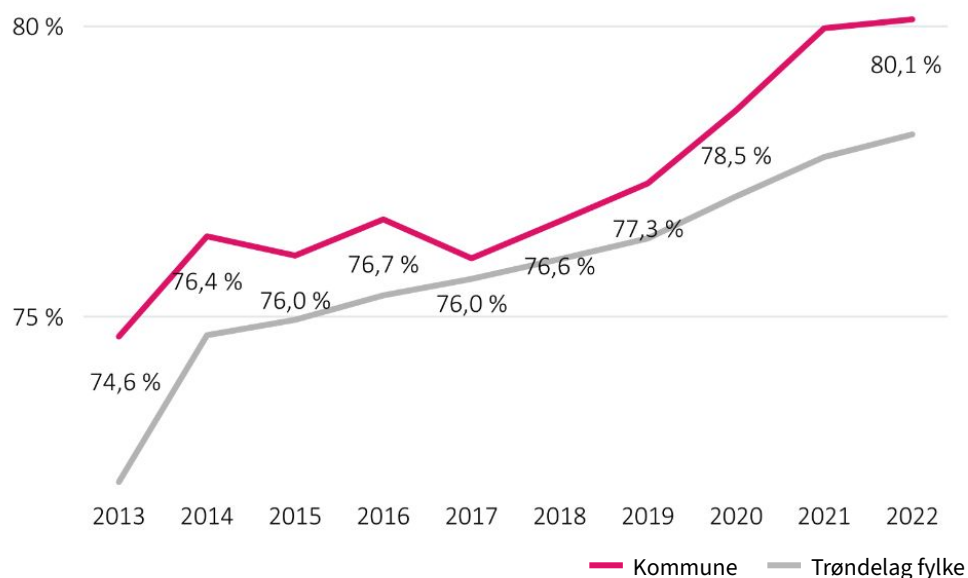
For uføretrygdeandel hos personer i alderen 18-67 år, ligger Inderøy kommune over gjennomsnittet for Trøndelag, og andelen har økt siden 2015. Både Inderøy kommune og fylkessnittet har også høyere uføretrygdeandel enn landet forøvrig, som lå på 10 prosent i 2022.

Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

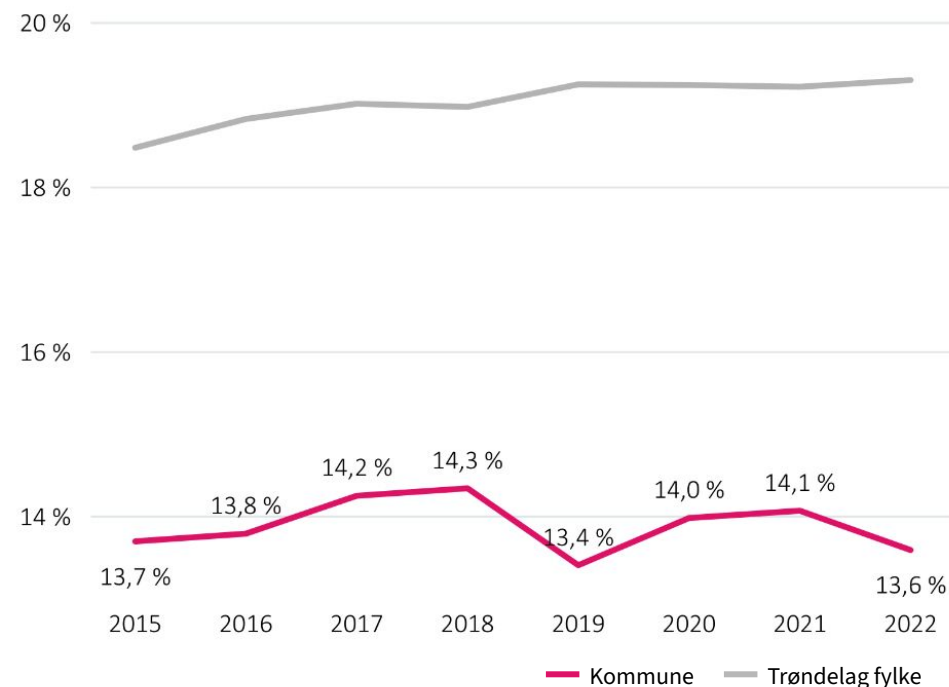
Delmål 10.3: Sikre like muligheter og redusere forskjeller i levekår

Utdanningsnivå: Andel som har fullført VGS og høyere utdanning (16+ år)

Et jevnt, høyt utdanningsnivå i befolkningen kan bidra til å redusere fremtidig ulikhet blant annet i lønn og levekår. Andelen som har fullført videregående opplæring, fagskoleutdanning eller universitet- og høyskoleutdanning i Inderøy kommune har økt jevnt de siste ti årene, og vært høyere enn fylkesgjennomsnittet i perioden. Denne trenden er synlig både for kommunen, men også for fylket som helhet.

Andel som leier bolig blant alle boforhold

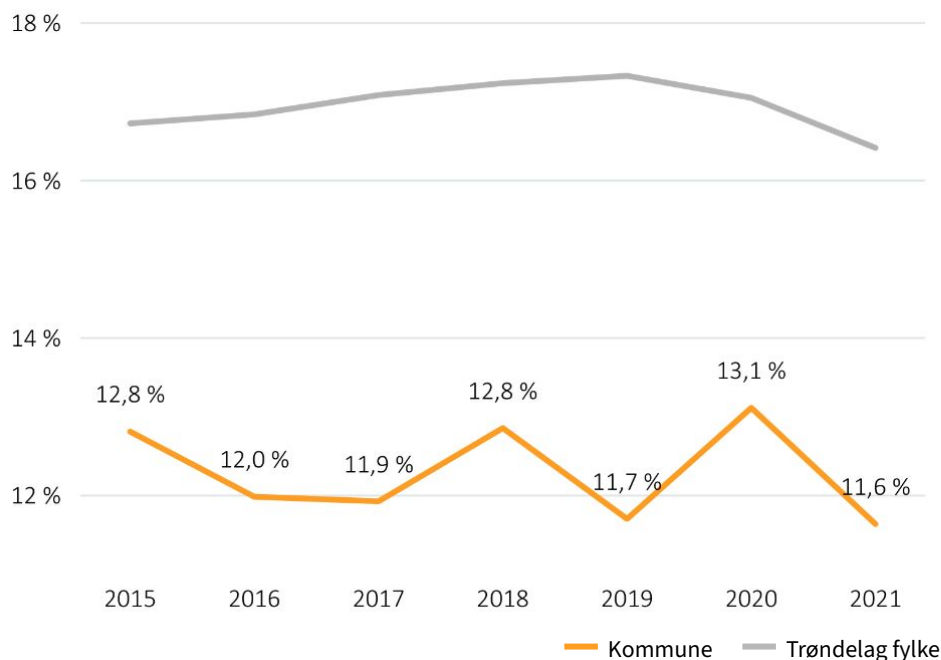

Boforhold påvirker også hvor ulikt et samfunn er, hvor andel personer som eier vs. leier kan si noe om bosituasjonen i kommunen. Andelen personer som leier bolig i Inderøy har vært lavere enn snittet for fylket. Årsaker til dette gapet kan eksempelvis være ulikheter i boligtilbud, boligpriser, utleiepriser m.m. De siste årene har andelen personer som leier i Inderøy vært relativt stabil mellom 13 og 14 prosent.

Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Delmål 11.1: Sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger grunnleggende tjenester

Andel barn som bor trangt (0-17 år)

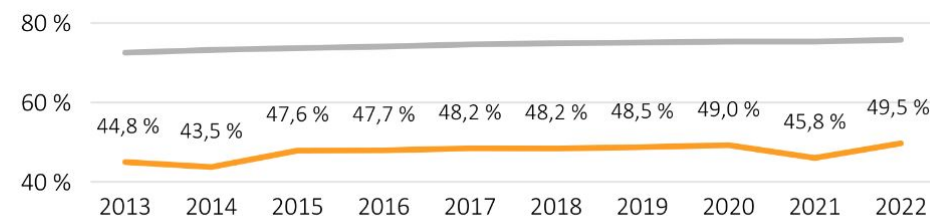

Et barn som bor trangt bor i en bolig hvor det er under 25 kvm per person eller at det er et eller færre rom per person. Andelen i Inderøy har variert i perioden, men har hele tiden ligget under fylkesgjennomsnittet.

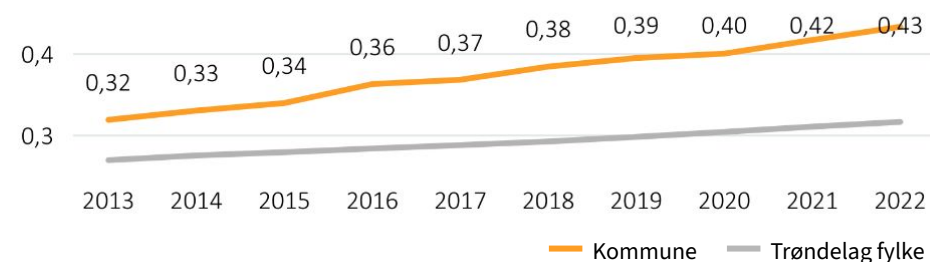
I Inderøy bor omtrent halvparten av befolkningen i tettbygde strøk, noe som er lavere enn gjennomsnittet i Trøndelag. Andelen som bor i tettbygde områder har økt svakt i løpet av de siste ti årene, i likhet med snittet i Trøndelag.

Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Andel av befolkningen som bor i tettbygde strøk

Forsørgerbrøk for eldre

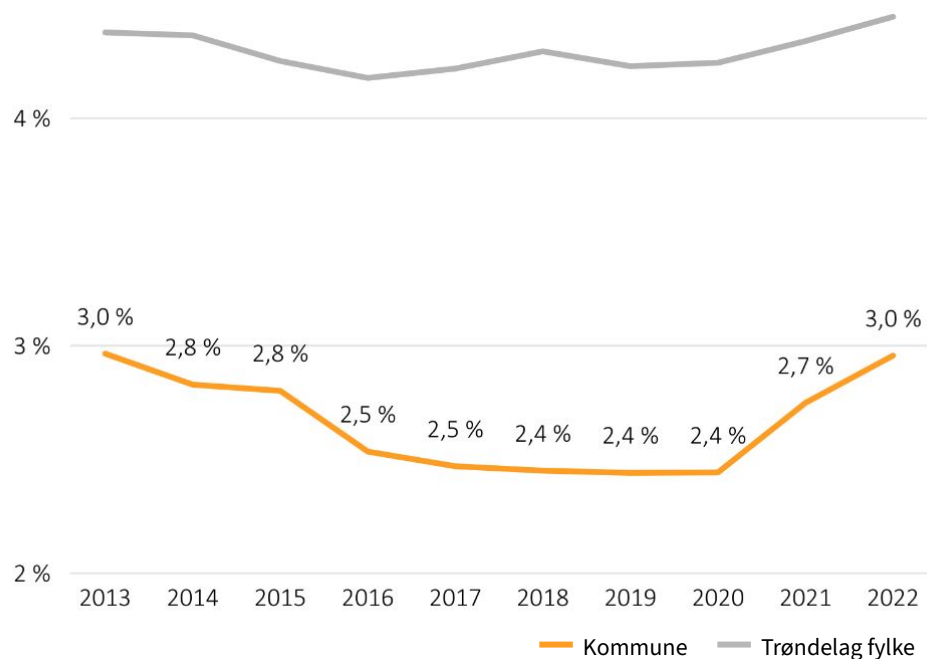

Forsørgerbrøken sier noe om hvor mange personer i eldre alder man ofte er ferdig med sin yrkesaktive periode (65 år og eldre) relativt til antall personer i normalt yrkesaktiv alder (20-64 år). Forsørgerbrøken i Inderøy kommune er høyere enn fylkesgjennomsnittet, noe som indikerer at kommunen har færre yrkesaktive per eldre enn gjennomsnittet i Trøndelag. Forsørgerbrøken i kommunen har økt jevnt de siste ti årene, i likhet med Trøndelag. Dette er i tråd med den helhetlige demografiske utviklingen hvor vi stadig blir flere eldre.

Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Grønne områder som andel av totalt bebygd areal

Med økende urbanisering av samfunnet er det viktig å ta hensyn til grønne områder i samfunnsplanlegging og forvaltning. Grønne områder defineres i dette tilfellet som park, grav- og urnelund, lekeplass, fornøylespark og idretts- og sportsområder.

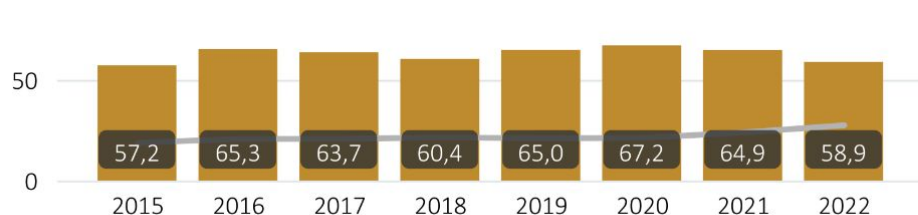
Inderøy kommune har en relativt lav andel grønne områder sammenlignet med fylkesgjennomsnittet, men har hatt en økning de siste tre årene.

Mål 12 - Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre

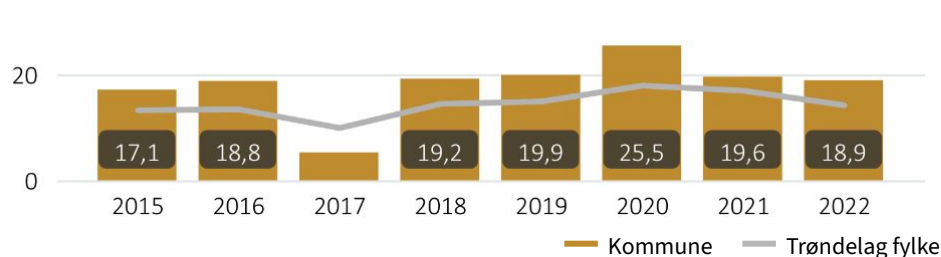
Delmål 12.3: Halvere matsvinn per innbygger

Matavfall per årsinnbygger (kg)

Delmål 12.4: Oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall

Farlig avfall fra husholdningene per årsinnbygger (kg)

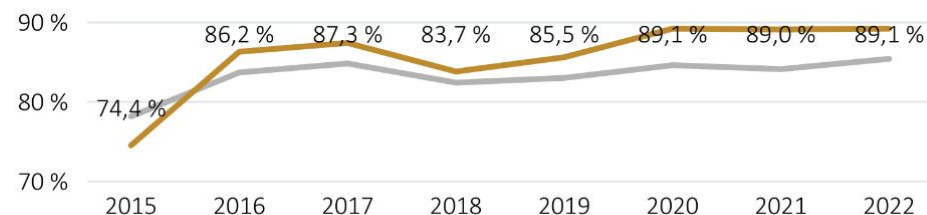

Avfall er en god indikator på hvor bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre innbyggerne i en kommune har, siden det også representerer det som skjer oppstrøms i verdikjeden. Avfall analyseres per årsinnbygger for å ta høyde for kommuner som eksempelvis har mange hytter, slik at avfallsmengden per innbygger blir mest mulig korrekt. Årsinnbyggere er definert som fastboende pluss fritidsboliger dividert med 3.

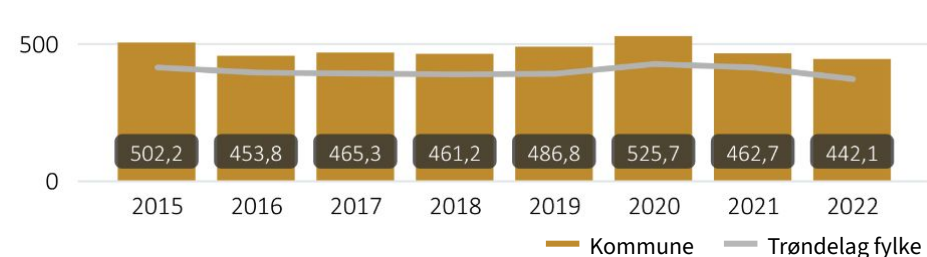
Inderøy kommune har jevnt over hatt en større mengde matavfall per årsinnbygger, sammenlignet med gjennomsnittet i fylket.

Delmål 12.5: Redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk

Gjenvinningsgrad for husholdning

Husholdningsavfall per årsinnbygger (kg)

Når det gjelder husholdningsavfall ligger kommunen imidlertid litt over snittet. Farlig avfall fra husholdninger var på sitt høyeste i 2020, men mengden har i ettertid falt.

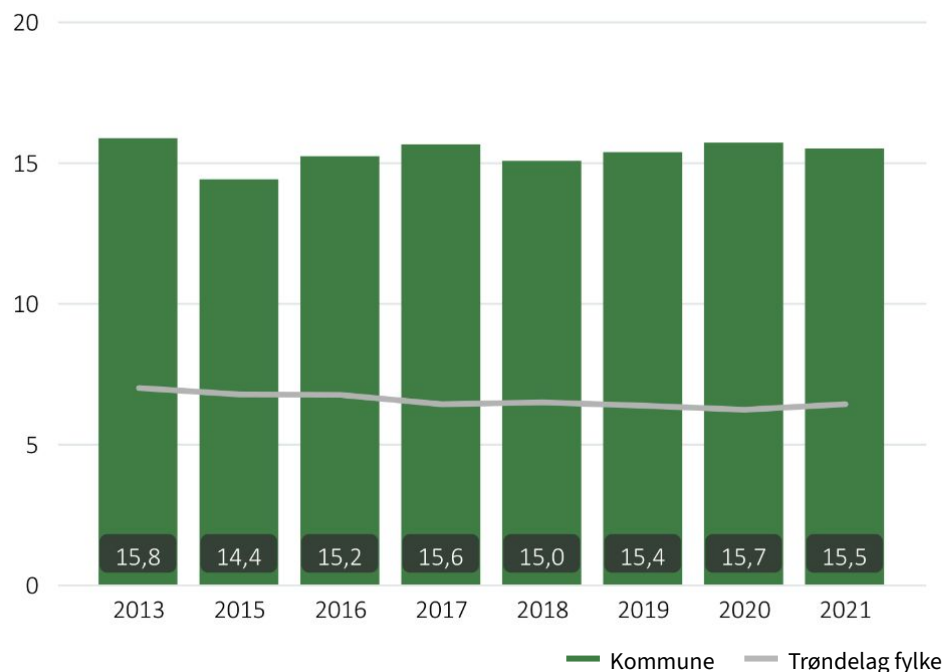
Selv om dagens gjenvinningsgrad er på omtrent samme nivå som i 2016, har Inderøy kommune høyere gjenvinningsgrad enn fylkessnittet gjennom alle år i analysen.

Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Delmål 13.2: Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå

Utslipp av tonn CO₂-ekvivalenter per innbygger

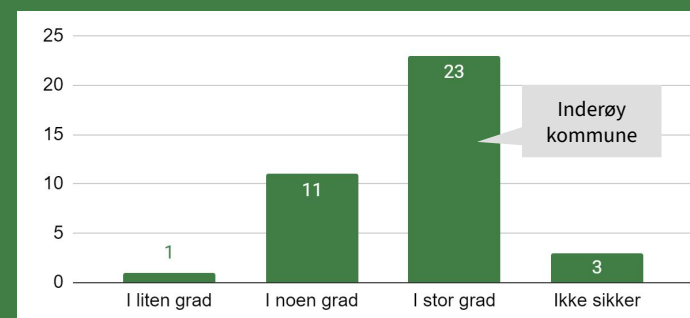
Utslipp av CO₂ og andre klimagasser er det som bidrar mest til fortsatte klimaendringer, og mengde utslipp av CO₂-ekvivalenter per innbygger er derfor den viktigste indikatoren for å måle en kommunes påvirkning på klimakrisen. Dataen omfatter de direkte, fysiske utslippene som skjer innenfor kommunens geografiske grenser.

Siden 2013 har klimagassutslipp per innbygger vært stabil i Inderøy kommune. Sammenlignet med resten av fylket har kommunen imidlertid et betydelig høyere utslipp per innbygger. Det største bidraget til kommunens klimagassutslipp kommer fra industri.

Delmål 13.3: Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer

Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlig naturhendelser i kommunal planlegging

I hvilken grad blir økt risiko og sårbarhet som følge av langsiktige klimaendringer tatt hensyn til i kommunal planlegging (plan- og bygningsloven)?

Kommune

Vi ser allerede konsekvensene av klimaendringer. For å redusere risiko og sårbarhet må kommuner legge til rette for at enkeltpersoner og institusjoner evner å tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer. Planlegging er det viktigste verktøyet som kommunen kan bruke for å sikre seg dette. DSB gjennomfører *Kommuneundersøkelsen* årlig hvor blant annet dette er et tema som blir adressert. I Inderøy kommune har økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene **i stor grad** blitt tatt hensyn til i kommunal planlegging.

Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Klimaregnskap

Nedenfor vises kommunens utslippsstatistikk over direkte utslipp fra Miljødirektoratet. Tilgjengelig data finnes på *Trøndelag i tall*.

3,016,473
tonn CO₂-ekvivalenter

Endring i utslipp (tonn CO₂-ekv)
2009 - 2021 i Trøndelag

10 %
Endring %

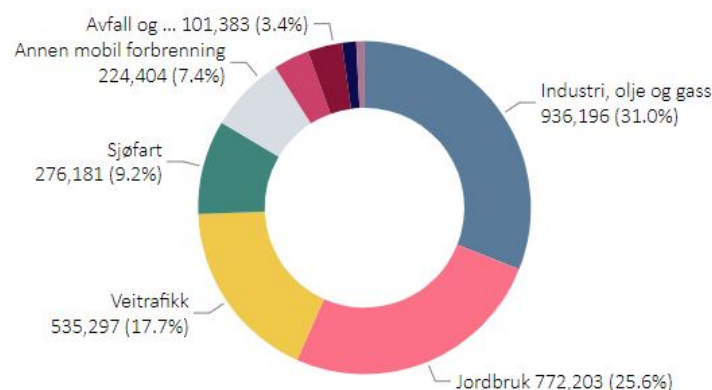
279,238
Endring tonn

Utslippskilde

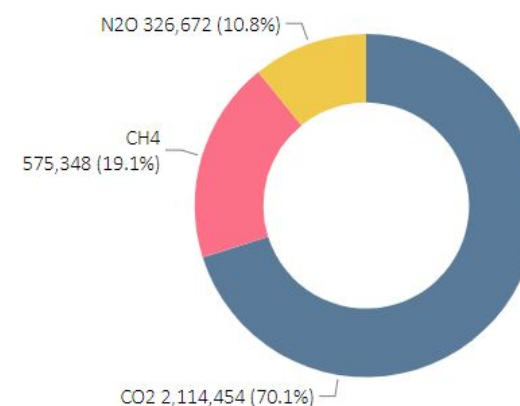
Utslipp (tonn
CO₂-
ekvivalenter)

Industri, olje og gass	936,196
Fordøylesprosesser husdyr	385,008
Tunge kjøretøy	229,477
Personbiler	214,291
Jordbruksarealer	207,162
Gjødselhåndtering	180,033
Avfallsforbrenning	82,185
Bygg og anlegg	76,554
Passasjer	76,152
Total	3,016,473

Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) per
sektor i Trøndelag i 2021

Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) i Trøndelag i
2021 per klimagass

Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) 2009-2021 i Trøndelag

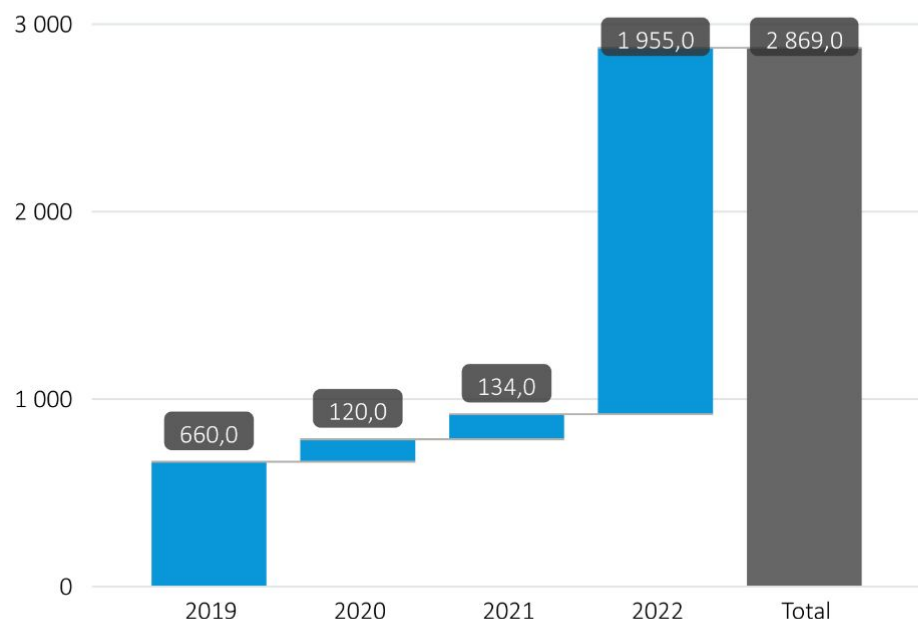

Mål 14 - Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Delmål 14.1: Innen 2025 forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning

Antall kg avfall innsamlet i ryddeaksjoner

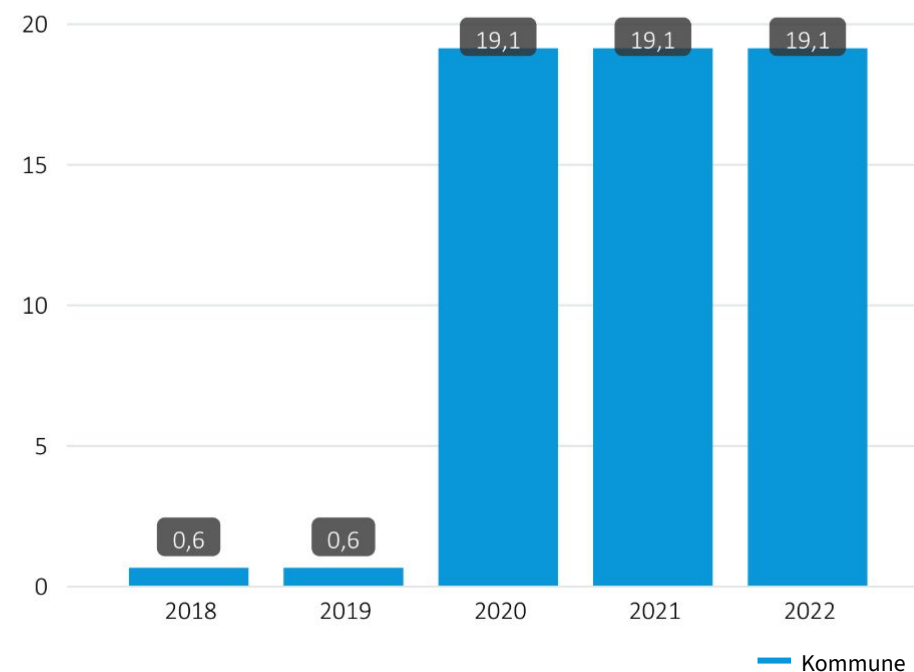

Havet er en av Norges viktigste naturressurser, og det er derfor avgjørende å verne om det, og å sørge for at vi bruker det på en bærekraftig måte.

For å redusere havforurensning er det viktig både å redusere mengden utslipp av materialer, og rydde i eksisterende forurensning. Indikatorene som er benyttet for å måle dette er antall kg innsamlet avfall fra ryddeaksjoner og vernet areal til havs. I Inderøy har det totalt blitt samlet inn 2,86 tonn avfall fra ryddeaksjoner siden 2019.

Delmål 14.5: Bevare minst 10 prosent av kyst- og havområdene

Vernet areal til havs (km²)

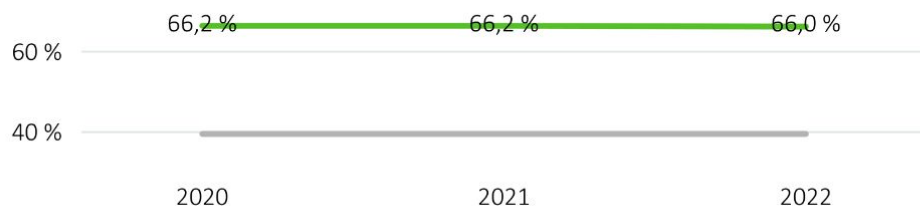
For Inderøy utgjør vernet areal til havs en størrelse på 19,1 km² siden 2020. Kommunen hadde en stor økning i vernet areal som følge av at Skarnsundet marine verneområde ble opprettet i 2020, et verneområde på omtrent 18 km².

Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer

Delmål 15.1: Bevaring, gjenoppsetting og bærekraftig bruk av land- og ferskvannsbaserte økosystemer

Andel skog av totalt arealbruk

Endring i ubebygde areal (km²)¹

Gjennom FNs naturavtale er det satt høye mål for å redde og bevare natur- og biomangfoldet i verden. Norge har sluttet seg til denne avtalen som skal bidra til å stoppe den menneskelige ødeleggelsen av naturen, og begynne og gjenopprette det som allerede har gått tapt.

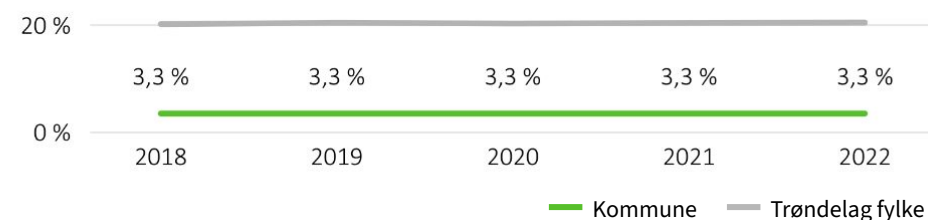
Inderøy har en større andel skog av totalt arealbruk, sammenlignet med fylkesgjennomsnittet. Inderøy sitt ubebygde areal ble redusert fra 2013 til 2020.

Delmål 15.5: Iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater

Utvikling i fysisk nedbygd areal av bygninger og vegbane areal (km²)

Andel vernet areal på land av totalt landareal

Siden 2016 har utbygging av veier og konstruksjon av nye bygg variert i Inderøy. Totalt har kommunen opplevd en økning i fysisk nedbygd areal de siste ti årene.

Vernet areal på land i Inderøy har vært det samme siden 2018. I forhold til Trøndelag som helhet, har Inderøy en lavere andel vernet areal på land av totalt landareal.

¹Ubebygde areal består av skog, ferskvann, åpen fastmark og myr, bart fjell, grus- og blokkmark, samt varig snø, is og bre.

1] SSB 12942, 2] SSB 09594, 3] SSB 10781, 4] SSB 08936

Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer

Inderøy

Arealregnskap for Inderøy 2023

Tall vises i dekar

Departementet anbefaler at kommunene utarbeider et arealregnskap som del av kommuneplanarbeidet. Planer skal være realistiske og gjennomførbare og arealregnskap er et verktøy som er nyttig for å kunne gjøre vurderinger rundt disponering av areal i kommuneplan.

Det arbeides med et [arealregnskap for Trøndelag og kommunene i fylket](#). Arealregnskapet kan gi oversikt over planlagte endringer i arealbruk, samt vise til utbyggings- potensial som ligger inne i eksisterende planer. Arealregnskapet kan også brukes til å fremheve kvalitetene til arealer som vurderes eller foreslås omdisponert til utbyggingsformål, og bidra til økt bevissthet rundt konsekvensene av arealendringer.

Man kan kartlegge og føre arealregnskap over blant annet karbonrike myrområder, skog og jordbruksarealer, samt beregne klimapåvirkning av planforslag. Dette gir et bedre kunnskapsgrunnlag for å gjøre alternativvurderinger for omdisponering for å unngå tap og nedbygging av særlig verdifulle arealer.

Naturregnskap skal utvikles og vil kunne oppgi mer detaljer om arealenes naturkvaliteter.

Arealtyper

Total areal
560,916

Skog
236,549

Åpen fastmark
5,928

Ferskvann
14,890

Dyrka mark
67,492

Andre arealtyper,
inkludert bebygd areal
40,611

Bebygd areal

Bebygd eller
opparbeidet
13,290

Boligbebyggelse
2,473

Fritidsbebyggelse
816

Næring og tjeneste
192

Helse, skole og
kultur
193

Annen bruk
9,184

Kommunale planer

Utbyggingsformål i
plan
8,456

Boligformål
2,750

Fritidsformål
1,168

Næringsformål
839

Tjenesteyting
283

Andre formål
4,124

Antatt planreserve i
byggeområder
2,174

Boligformål
621

Fritidsformål
733

Næringsformål
371

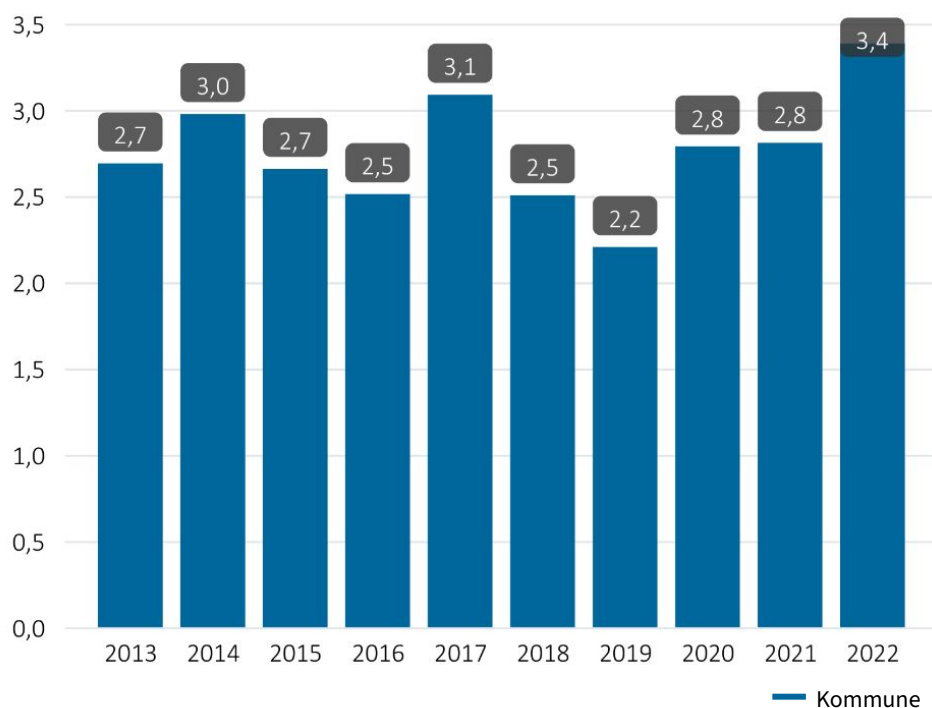
Tjenesteyting
54

Andre formål
395

Mål 16 - Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge gode institusjoner

Delmål 16.1: Betydelig redusere alle former for vold

Antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd per 1000 innbygger

Verden er fortsatt langt unna å oppnå målet om fredfulle, rettferdige og inkluderende samfunn. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati og har et omdømme som en fredsnasjon. Fokus på å fremme fredelige og inkludere samfunn er sentralt for å fortsette i dette sporet.

Et lavt antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd er viktig for å sikre et trygt og fredelig lokalsamfunn. I Inderøy har årlige anmeldelser per innbygger variert over tiårsperioden, men var på sitt høyeste i 2022.

*Estimert av "Avgitte stemmer" relativt til befolkning 18 år og eldre for å hensynta evt. kommunesammenslåinger. Avvik fra valgprosent kan derfor forekomme

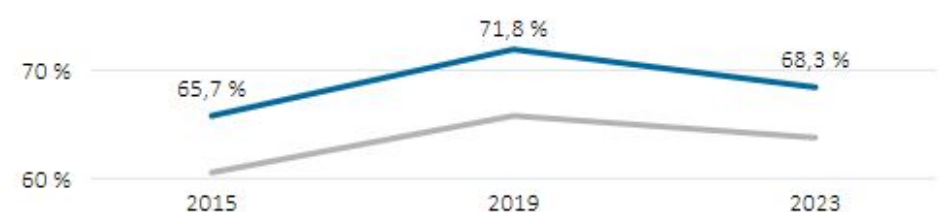
Delmål 16.2: Stanse overgrep, utnytting, menneskehandel og alle former for vold og tortur mot barn

Andel barn og ungdom på tiltak gjennom barnevernet (0-24 år)

Delmål 16.7: Sikre lydhøre, inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivåer

Valgdeltakelse ved kommunevalg *

Andel barn og ungdom med tiltak gjennom barnevernet gikk ned fra 2021 til 2022 i Inderøy kommune, og andelen med barnevernstiltak ligger nå under snittet i Trøndelag. Fylket som helhet hadde en tilsvarende nedgang på 0,2 prosentpoeng i samme periode.

Valgdeltakelsen i Inderøy kommune har vært høyere enn snittet i Trøndelag ved de siste kommunevalgene. Nyeste målinger fra 2023 viser at deltakelsen var 68,3 prosent, 6 prosentpoeng over fylkessnittet.

1] SSB 08487, 2] SSB 12280, 3] SSB 09475

4

Innbyggerundersøkelsen

535 respondenter i Inderøy kommune har svart på spørsmål om bærekraft og innbyggermedvirkning

Respons Analyse gjennomførte en spørreundersøkelse til innbyggerne i Trøndelag på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. Et utvalg av svarene presenteres over de påfølgende sidene.

Formålet med undersøkelsen var å sette søkelys på tema bærekraft og bidra til innbyggermedvirkning i kommunenes beslutningsprosesser før ny planstrategi.

Undersøkelsen foregikk fra 5. september til 17. september 2023 og ble sendt ut som SMS med link til et web-spørreskjema. Målgruppen var alle innbyggerne i Trøndelag fylke.

Respondentene ble spurt om hvor enige de var i ulike utsagn. Hvert utsagn er besvart på en skala fra 1 til 6, hvor 1=Helt uenig og 6 = Helt enig. I denne rapporten presenteres en prosentandel som er enig i utsagnet (har svart 4, 5 eller 6)

Svarene fra innbyggerne i kommunen tyder på at de er:

- Mer fornøyd med lokale institusjoner enn resten av fylket
- Fornøyd med Inderøy kommune som sted å vokse opp og engasjert i lokalsamfunnet
- Mer opptatt av klima og miljø enn fylket for øvrig
- Trygge og i relativt liten grad opplever økonomisk eller politisk ulikhet

535

respondenter i Inderøy kommune
(Svarprosent 18 %)

51 %
menn**49 %**
kvinner**40 %**
Grunnskole/
Videregående/
Yrkesskole**29 %**
1-3 år ved
Univ./Høgskole**31 %**
4 år eller mer ved
Univ./Høgskole**65 %**
Yrkesaktive**29 %**
Trygdet/
pensjonist**2 %**
Student/
skoleelev

Innbyggerne i Inderøy er mer fornøyd med lokale institusjoner enn snittet i Trøndelag

Andelen som er enige i følgende utsagn

39 %

**Kommunen bruker ressursene (tid og penger)
på en god måte
(32 prosent i Trøndelag)**

Innbyggerne i Inderøy oppgir at de er mer fornøyd med kommunepolitikere, måten kommunen bruker ressurser og kommunens evne til å informere på en enkel og forståelig måte, sammenlignet med snittet i Trøndelag. Svarene tyder på at Inderøy ligger godt over snittet når det gjelder medvirkning og tillit til lokale institusjoner.

51 %

**Jeg har tillit til kommunepolitikerne
(41 prosent i Trøndelag)**

65 %

**Kommunen informerer innbyggerne på en
enkel og forståelig måte
(51 prosent i Trøndelag)**

Innbyggerne i Inderøy opplever at kommunen er god å vokse opp i, og flere er involvert i sitt lokalsamfunn enn snittet i fylket

Andelen som er enige i følgende utsagn

51 %

Det er viktig for meg å engasjere meg i frivillig arbeid
(48 prosent i Trøndelag)

81 %

Jeg opplever at min kommune er god å vokse opp i
(73 prosent i Trøndelag)

38 %

Jeg opplever at jeg har mulighet til å være med å påvirke utviklingen i mitt lokalsamfunn
(32 prosent i Trøndelag)

Svarene tyder på at innbyggerne er fornøyd med sin kommune, og 4 av 5 sier seg enig i at de opplever at kommunen er god å vokse opp. Dette er 8 prosentpoeng høyere enn Trøndelag som helhet. I tillegg tyder spørreundersøkelsen på at en større andel av innbyggerne i Inderøy enn Trøndelag opplever at de har mulighet til å påvirke utviklingen i eget lokalsamfunn. Innbyggerne i Inderøy er også omtrent like involvert i frivillig arbeid som resten av fylket.

Innbyggerne er mer opptatt av klima og miljø enn fylket for øvrig

Andelen som er enige i følgende utsagn

56 %

**Fremkommeligheten for syklist og gående
bør prioriteres fremfor bilister**
(43 prosent i Trøndelag)

51 %

**Jeg tar bærekraftige valg selv når det koster
meg mer**
(48 prosent i Trøndelag)

65 %

**Det er viktig for meg at min kommune bidrar
til å redusere klimagassutslippene i Norge**
(60 prosent i Trøndelag)

Innbyggerne i Inderøy oppgir at de opptatt av klima og miljø. Svarene tyder på at innbyggerne i større grad enn fylket som helhet er opptatt av miljøvennlig transport i form av sykling og gående. Det er også flere som svarer at det er viktig for dem at kommunen bidrar til å redusere klimagassutslippene.

Samtidig svarer innbyggerne i Inderøy at de i like stor grad som snittet i fylket selv tar bærekraftige valg, selv når det koster dem mer. I tillegg har 62 prosent gjort endringer i sin egen hverdag for å leve mer bærekraftig. Fylkessnittet er på 63 prosent.

Svarene tyder på at innbyggerne opplever trygghet og i relativt liten grad økonomisk eller politisk ulikhet

Andelen som er enige i følgende utsagn

38 %

Jeg kjenner ikke til barn og unge i min kommune som er forhindret fra å delta på fritidsaktiviteter på grunn av økonomi
(38 prosent i Trøndelag)

Ut fra svarene å dømme opplever innbyggerne i Inderøy i like stor grad som resten av fylket fattigdom (i form av at barn og unge blir ekskludert fra fritidsaktiviteter på grunn av økonomi). Svarene tyder også på at innbyggerne opplever trygghet rundt sin arbeidsplass, og både 1 av 4 innbyggere i kommunen og fylket er bekymret for at egen arbeidsplass blir overflødig i fremtiden.

Når det gjelder diskriminering tyder svarene på at de opplever i større grad enn resten av fylket at deres kommune behandler ulike grupper rettferdig.

62 %

Jeg er trygg på at kommunen behandler alle grupper rettferdig uavhengig av kjønn, funksjonsevne, etnisitet, religion, seksuell orientering e.l.
(56 prosent i Trøndelag)

76 %

Jeg er ikke bekymret for at min arbeidsplass blir overflødig i fremtiden
(74 prosent i Trøndelag)

5

Nasjonale og regionale rammer for bærekraftsarbeid

- Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer
- Rød tråd i plan og styringssystem
- Oversikt tilskudd og virkemidler
- Oversikt kunnskapsgrunnlag

Nasjonale forventninger og oversikt over regionale planer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme bærekraftig utvikling i hele landet. Forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer i fylkeskommunene og kommunene, og legges til grunn av statlige myndigheter når de deltar i planprosessene.

Forventninger til regional og kommunal planlegging for 2023-2027 ble vedtatt 20. juni 2023.

De nasjonale forventningenes rolle i plansystemet

Hensikten med forventningsdokumentet er å etablere et felles grunnlag for fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter slik at planprosessene blir effektive og målrettet og at unødige innsigelser unngås. Forventningsdokumentet er retningsgivende, og gjelder for hele landet og for ulike plansituasjoner. De må derfor tilpasses regionale og lokale forhold gjennom gode planprosesser.

Planleggingen skal fremme bærekraftig utvikling

Som samfunnsutviklere, tjenesteytere og planmyndigheter er fylkeskommunene og kommunene avgjørende for at Norge skal lykkes med å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling i hele landet. Nasjonale klima- og miljømål gir rammer for planleggingen og er sentrale for at bærekraftsmålene kan nås.

Viktige planutfordringer fremover

Norge har gode forutsetninger for å nå mange av bærekraftsmålene innen 2030. Likevel er det utfordringer med å nå målene om reduserte klimautslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet. Dette er utfordringer som må løses gjennom planlegging. I tillegg møter kommunene andre store samfunnsutfordringer som følge av en aldrende befolkning med større omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Forventningsdokumentet er bygd opp rundt FNs bærekraftsmål og 2030 agendaen

Forventningsdokumentet er bygd opp rundt 2030 agendaens fem overordnede perspektiver:

Samordning og samarbeid i planleggingen (mål 11, 16 og 17)

Regional og kommunal planlegging er fylkeskommunenes og kommunenes viktigste styringsverktøy for en bærekraftig samfunnsutvikling basert på et lokalt folkestyret. Oppdaterte planer som bygges på et godt kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å ta tak i aktuelle utfordringer og for å sikre at nasjonale rammer og mål følges opp. Planprosesser som er åpne og involverende gir legitimitet til vedtatte planer. Det er samtidig viktig at planene er realistiske og legger til rette for effektiv ressursbruk i det offentlige og i det private.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn (mål 1, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13 og 15)

Et sosialt bærekraftig samfunn forutsetter at vi lykkes med å utvikle store og små byer, større og mindre tettsteder og spredtbygde strøk, slik at det er godt å bo, leve og arbeide der. Samfunns- og arealplanleggeren skal sikre fysiske omgivelser og sosiale arenaer som er varierte, inkluderende og varige, med tilgang til nødvendige tjenester for alle deler av befolkningen. Gode lokalsamfunn og nabolag gir grunnlag for stabile bomiljøer og livskvalitet i ulike deler av livet. Attraktive og godt planlagte omgivelser, tilgang til natur og varierte tilbud og møteplasser er viktig for identitet, folkehelse og miljø.

Velferd og bærekraftig verdiskaping (mål 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13 og 14)

Regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å legge til rette for grønne næringer og overgangen til en mer sirkulær økonomi, sikre god infrastruktur og bidra til omstilling i offentlig sektor. Helhetlig planlegging er nødvendig for å sikre ressursgrunnlaget for utvikling av natur og kulturbaserte næringer som landbruk, reindrift, fiskeri og reiseliv. Planlegging og kunnskap om regionale og lokale forutsetninger kan gi et betydningsfullt bidrag til å stimulere bærekraftig næringsutvikling i hele bredden av næringslivet og bidra til vekstrkraftige regioner og lokalsamfunn.

Klima, natur og miljø for fremtiden (mål 3, 6, 7, 11, 13, 14 og 15)

Langsiktig velferd, verdiskaping og livskvalitet i tråd med bærekraftsmålene er avhengig av at mange hensyn ivaretas samtidig. Helhetlig samfunns- og arealplanlegging må bidra til at innsatsen for klima og miljø ses i sammenheng og på tvers av sektorene. Viktige tema i regionale og kommunale planer framover vil være hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimarobust lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger for å minimere arealtapet av natur og helhetlig forvaltning av vannressursene.

Samfunnssikkerhet og beredskap (mål 2, 3, 6, 11, 13 og 16)

Sikre og oversiktlige lokalsamfunn er den viktigste rammen for at vi alle skal ha en trygg hverdag. Fylkeskommunene og kommunene kan som planmyndigheter bidra til dette ved å legge til rette for at ny utbygging er trygg mot naturfarer nå og i framtidens klima, og mot ulykker og annen samfunnsrisiko. Dette sikres best gjennom tverrfaglig og helhetlig arbeid med samfunns- og arealplaner, risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner. Samfunnet er avhengig av at planleggingen sikrer arealer for matproduksjon og bidrar til tilgang til rent og tilstrekkelig drikkevann, kraftforsyning og kommunikasjon. God beredskap er også avhengig av at Forsvarets arealbehov ivaretas.

Regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger bærekraftsmålene, de nasjonale klima- og miljømålene og lokalt folkestyre til grunn for samfunns- og arealplanleggingen, og legger til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn i hele landet.

Oversikt over regionale planer og strategier

Regional planlegging skal etter plan- og bygningsloven stimulere den fysiske, miljømessige, helsemessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i regionen.

Planer og strategier er stadig i utvikling, og alle oppdaterte planer finnes på [Trøndelag fylkeskommunes hjemmeside for regional planlegging](#).

[Trøndelagsplanen 2019-2030](#) skal vise i hvilken retning vi vil at Trøndelag skal utvikle seg – hvor Trøndelag skal være i 2030. Planen skal mobilisere til samarbeid og felles satsing for å få den utviklinga vi ønsker i regionen.

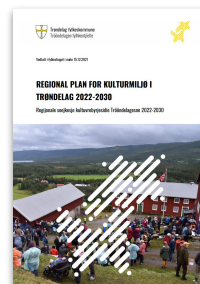
[Trøndelagsplanen](#), regional planstrategi i fylkestingsperioden 2020–2023 angir hvilke prioriterte satsingsområder det skal arbeides med i kommende fylkestingsperiode. Det betyr at de vedtatte satsingsområdene skal videreføres inn i Utfordringsdokumentet til Økonomiplanen.

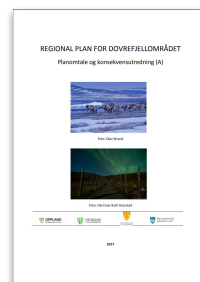
[Utfordringsdokumentet 2024-2027](#) skal gi innsikt i fylkeskommunens utfordringer, muligheter og utvikling. Dokumentet skal gi politikerne et kunnskapsgrunnlag for å kunne gjøre politiske prioriteringer, der de gir tydelige styringssignaler til fylkeskommunens arbeid. Videre viser [Økonomiplan 2023-2026](#) hvilke satsinger fylkestinget har vedtatt og prioritert.

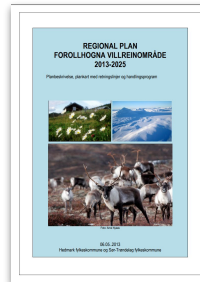
[Regional plan for arealbruk](#) (RPA) skal være et dokument som kommunene bruker som støtte i deres planarbeid. Planen skal være et redskap for god samfunnsutvikling på tvers av kommunegrenser og peke på en retning for utviklingen av Trøndelag mot 2030.

[Regional plan for kulturmiljø](#) skal gi føringer for en regional kulturmiljøpolitikk for Trøndelag. Planen er avgrenset til faste kulturminner, kulturmiljø, kulturlandskap og fartøy, uavhengig av om de har formelt vern eller ikke. Planen gjelder i perioden 2022–2030.

[Regional plan for Dovrefjellområdet](#) skal fastlegge en langsiktig og helhetlig strategi for arealforvaltningen i planområdet. Planen skal forene målene om lokal omstilling og utvikling med nasjonale mål om en helhetlig forvaltning av fjellområdene og sikring av villreinens leveområder.

[Regional plan for Forollhogna villreinområde](#) er en langsiktig og helhetlig strategi for forvaltningen av et prioritert fjellområde som er spesielt viktig for villreinens framtid i Norge. Planen skal i tillegg til å ivareta villreinens leveområde også avklare rammer og muligheter for bærekraftig verdiskaping og næringsutvikling i området og samordne hensynet til forsvarlig villreinforvaltning og lokalsamfunnenes behov for utvikling.

Oversikt over regionale planer og strategier

Regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion beskriver hvordan vi ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i vannregionen i et langsiktig perspektiv.

Balansekunst - kulturstrategi for Trøndelag har som ambisjon å gi innhold til og retning for samfunnsutvikling i Trøndelag. Her er kultur i bred forstand en sentral faktor.

Delstrategi trafikkssikkerhet skal bidra til å operasjonalisere og konkretisere de føringer som er lagt i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien innenfor området trafikkssikkerhet.

Sånn gjør vi det - Trøndelags strategi for klimaomstilling skal gi inspirasjon og være en ledesnor for hvordan klimaarbeid skal gjøres i Trøndelag. Trøndelags strategi for klimaomstilling skal være et nyttig verktøy for fylkeskommunen og kommunene.

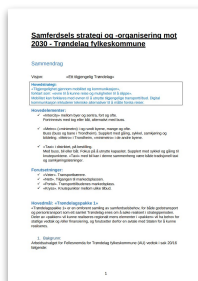
Strategi for ladeinfrastruktur i Trøndelag ble etablert for å bidra til å utvikle og opprettholde et godt nettverk for hurtigladere i fylket.

Delstrategi Gods har som mål Trøndelag skal ha et vegnett og en jernbane og havnestruktur som legger til rette for konkurransekraftig næringsliv nært råstoffene, og at fylkeskommunen skal bidra til at godstransport på sjø og bane blir gode og reelle alternativer til veg.

Kompetansestrategi for Trøndelag har som mål at enkeltmennesker og virksomheter har en kompetanse som gir Trøndelag et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og god offentlig sektor og at færrest mulig står utenfor arbeidslivet.

Samferdselsstrategien i Trøndelag har en visjon om "Ett tilgjengelig Trøndelag" for å samle Trøndelag til en region og da må ha et felles samferdselstilbud.

Delstrategi Sjø har som formål å operasjonalisere og utdype linjene som ble vedtatt i samferdselsstrategien.

Et verdiskapende Trøndelag - Strategi for innovasjon og verdiskaping har som mål at trøndersk næringsliv skal være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt. Det er et mål at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag.

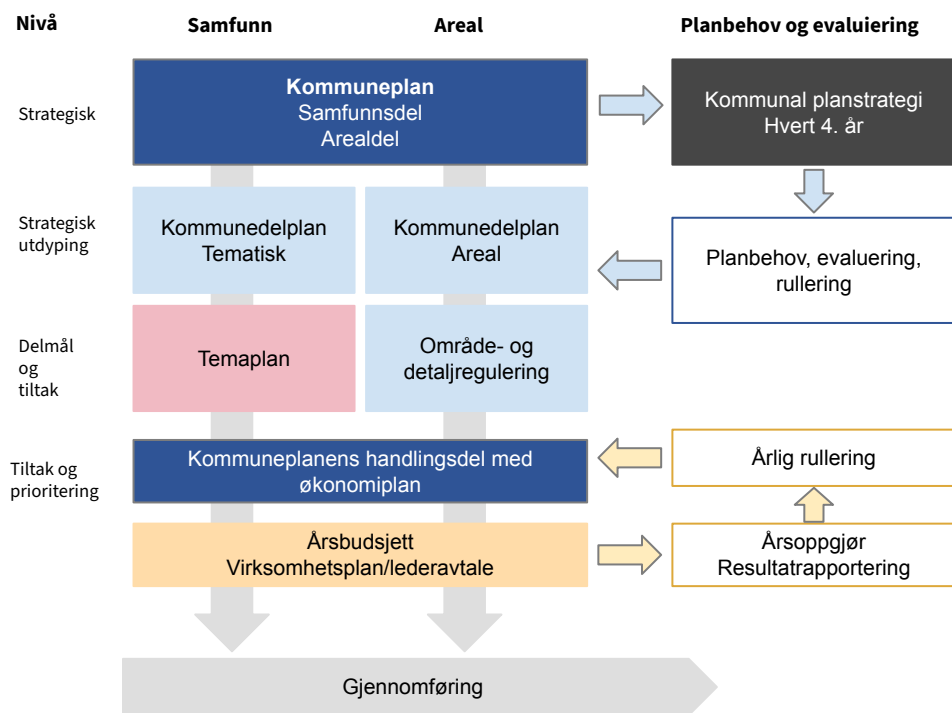

Vegstrategien skal kommunisere til samarbeidspartnere om hvilke overordnede mål og strategier fylkeskommunen har for å løse utfordringer og behov innenfor vegområdet. Det er gitt mål innenfor temaene trafikkssikkerhet, fremkommelighet, klima og miljø og vegeierrollen.

Delstrategi Mobilitet operasjonaliserer og konkretiserer føringer og forventninger innenfor mobilitetsområdet som ligger i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien.

Rød tråd i plan og styringssystem

Figuren viser hvilke planer en kommune er forutsatt å skulle lage og hvordan de forholder seg til hverandre. Alle planer vedtas politisk med unntak av virksomhetsplaner.

Planstrategi: Planstrategi er første ledd i kommunens plansystem og langsiktige samfunnsplanlegging. Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode (fireårsperiode), og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Hensikten med planstrategien er å vurdere hvilke planer som skal utarbeides og revideres i valgperioden. Det skal i tillegg vurderes om det er behov for å revidere hele eller deler av kommuneplanen.

Kommuneplan: Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen beskriver langsiktige utfordringer, mål og strategier for lokalsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen bør også inneholde en langsiktig arealstrategi som kan legge føringer for arealdelen. Arealdelen beskriver hovedtrekkene i arealdisponeringen, og angir rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan iverksettes. Kommuneplanen har en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp i fireårsperioden, og denne revideres årlig.

Virksomhetsplaner: Alle virksomheter skal hvert år utarbeide en virksomhetsplan for sin virksomhet, og denne skal oppdateres løpende. Virksomhetsplanen er et administrativt verktøy som skal sikre sammenheng mellom organisasjonens mål, tiltak og resultater, samt oppfølging av politiske vedtak, lover og forskrifter. Mål, strategier og oppdrag fra kommuneplanen, temaplaner og handlings-programmet følges opp og implementeres i virksomhetene gjennom virksomhetsplanene.

Plan- og bygningslovens §3.1 slår fast at planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring. Det er viktig at det er en god sammenheng mellom de politisk vedtatte kommunale planene og den samlede virksomhetsstyringen i kommunen, men også mellom planene og de ulike tjenesteområdene. Konkrete og etterprøvbare målsettinger og tiltak vil gjøre det lettere å få til denne sammenhengen og kunne sikre en bedre oppfølging av planene. Samfunnsdelen bør være et reelt styringsverktøy som blir konkretisert gjennom en handlingsplan, og tjenesteområdene i kommunen bør ha et selvstendig ansvar for å følge opp samfunnsdelen og tilhørende handlingsplan. Jevnlige rapporteringer og evalueringer er viktig for at politikere og administrasjon skal kunne få et godt kunnskapsgrunnlag for videre arbeid. En langsiktig arealstrategi, utarbeidet som del av kommuneplanens samfunnsdel (evt. som en del av planstrategien), er viktig for å få til en god kobling mellom samfunnsdel og arealdel.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Kommuner oppgir at det er få dedikerte ressurspersoner i kommunene som jobber med søknadsskriving og rapportering. I tillegg er rapporteringen på bruk av midler omfattende og ressurskrevende. En [nasjonal kartlegging](#) viser også at få kommuner er gode på å søke tilskudd.

I dag finnes det ikke en lett tilgjengelig og oppdatert helhetlig oversikt over øremerkede tilskudd til kommunesektoren. Frem til en slik ordning er på plass har man valgt å lage en oversikt over tilskuddsordninger for Trønderske kommuner. Oversikten er ikke uttømmende (status per 01.11.2023).

Barne- og familiedepartementet

- [Tilskudd til foreldrestøttende tiltak](#): Tilskuddsmidlene tildeles som stimuleringsmidler for å styrke kommunenes foreldrestøttende arbeid, og for å stimulere til økt samarbeid med frivillig sektor i det foreldrestøttende arbeidet.
- [Tilskudd til fritidskasser i kommunene](#): Kommuner kan søke tilskudd til å dekke kostnader til utstyr, reise, cup, leir og/eller deltakeravgifter i faste, organiserte aktiviteter for målgruppen. Deltakeravgifter omfatter både kontingent og treningsavgift.
- [Tilskudd til inkludering av barn og unge](#): Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn og unge, Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn og Støtte til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom.
- [Erasmus pluss ungdom](#): Støtteordninger til prosjekter for personer mellom 13 og 30 år eller som jobber med ungdom.

Digitaliseringsdirektoratet

- [Dette er Stimulab | Digdir](#): Stimulab er stimuleringsordningen for innovasjon og tjenestedesign, og skal støtte og stimulere til brukerorientert eksperimentering og nyskaping i forvaltningen.

Distriktssenteret - Kompetansesenter for Distriktsutvikling

- [Merkur-programmet](#): Merkur-programmet sikrer distrikta tilgang til nærbutikk og bokhandel av god kvalitet.

ENOVA

- [Støtte til energitiltak i kommunale boliger](#): Regjeringen har gitt Enova et særlig oppdrag om å iverksette en ordning for energitiltak i kommunale boliger i 2022. Formålet er å motivere kommunene til å fremskynde investeringer i tiltak som medfører varige reduserte energikostnader hos leietakerne.

Helsedirektoratet

- [Helhetlig støtte til pårørende med krevende omsorgsoppgaver](#): Hensikten med tilskuddsordningen er å bidra til å bedre pårørendes situasjon gjennom å styrke pårørendearbeid på individ-, - tjeneste- og systemnivå.
- [Rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester innen psykisk helse, rus og vold](#): Formålet med tilskuddet er å lette livssituasjonen, eller styrke evnen til å håndtere den, for mennesker som opplever vansker knyttet til psykisk helse, rus og vold.
- [Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til forbedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende.
- [Tilbud til barn og unge med psykiske plager og problematisk rusmiddelbruk og behov for sammensatte tjenester](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging.
- [Vertskommunene](#): Tilskuddsordningen skal kompensere vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen.
- [Tiltak for å øke kompetansen i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming](#): Målet er å styrke fag- og tjenesteutvikling og kompetanseheving hos personell som yter tjenester til personer med utviklingshemming.
- [Etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud - Helsedirektoratet](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til etablering og videre utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud som bidrar til å fremme helse og livskvalitet, forebygge sykdom, tidlig intervensjon, og til at brukerne lærer å mestre livet med sykdom

Oversikt tilskudd og virkemidler

Helsedirektoratet (forts.)

- [Særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester](#): Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til disse tjenestene.
- [Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet](#): Formålet med tilskuddsordningen er å motvirke ensomhet og passivitet og å skape aktivitet, deltakelse, sosialt fellesskap og møteplasser.
- [Psykisk helse i skolen](#): Formålet med ordningen er å styrke området psykisk helse i skolen med fokus på bedre læringsmiljø, økt kompetanse, trivsel og samarbeid mellom instanser og tjenester for barn og unge.
- [Styrking av legevaktjenesten i distriktskommuner](#): Målet med tilskuddsordningen er å bidra til bedre rekruttering og redusert vaktbelastning i kommunens legevaktordning, i kommuner med særlige rekrutteringsutfordringer. Alle kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 (SSB) med befolkningstall < 5000 kan søke tilskuddet.
- [Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesta](#): Tilskuddet går til å styrke kapasitet og videreutvikle tilbudet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Tilskuddet skal, jf. regelverket, ikke kompensere for eventuelle kutt i stillinger kommunen finansierer over kommuneramma.

Husbanken

- [Boligpolitiske virkemidler](#): Bostøtte, startlån, lån til: boligkvalitet, barnehager, studentboliger og utleieboliger. Investeringsstilskudd, tilskudd utleieboliger, tilstandsvurdering og boligsosiale tiltak.

Justis- og beredskapsdepartement

- [Tilskuddsordning for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme i kommunene](#): Tilskuddet skal gå til konkrete kommunale prosjekter innen forebygging eller bekjempelse av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

- [Integreringstilskot](#): Formålet med tilskuddet er at kommunene skal gjennomføre et planmessig og aktivt busettings- og integreringsarbeid, slik at flyktningene kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet.
- [Tilskot for einslege mindreårige flyktningar med fleire](#): Tilskuddet skal dekke aktiviteter og tiltak som bidrar til at enslige mindreårige flyktninger blir busette så raskt som mulig og får et godt bo- og omsorgstilbud.
- [Tilskudd for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker](#): Kommunene kan søke tilskudd ved bosetting av personer med alvorlig funksjonsnedsettelse, alvorlige rus- eller adferdsproblemer.

Kommunal og distriktdepartement

- [Tilskudd til politiske partier](#): Statlig partistøtte gis til registrerte politiske partier på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Utbetaling av tilskudd forutsetter at partiledet har oppnådd stemmer ved sist foregående valg.
- [Tilskudd til økt digital deltakelse og kompetanse i 2023](#): Formålet med tilskuddet er å legge til rette for etablering av et lavterskel veiledningstilbud for personer med liten eller ingen digital kompetanse.
- [Tilskuddsordning for utprøving av bygdevekstvtaler](#): Bygdevekstvtaler er eit nytt distriktspolitisk verkemiddel som skal bidra til busetjing, tilgang på arbeidskraft og framtidssretta næringsutvikling i nokre av dei mest spreiddbygde områda av Noreg.

Klima- og miljødepartement

- [Tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen](#): Kommuner kan søke om midler til tiltak som bidrar til å styrke arbeidet med naturmangfold. I Stortingsmeldingen Natur for Livet (Meld. St. 14 (2015 - 2016)) er utarbeiding av en kommunedelplan for naturmangfold pekt på som et viktig virkemiddel for å synliggjøre naturmangfoldverdiene i kommunenes eget planarbeid.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Klima- og miljødepartement (forts.)

- [Tilskudd til vassmiljøtiltak – generell vassforvaltning](#): Tilskuddsordninga skal bidra til å nå miljømåla i vassforskrifta. Overflatevann skal beskyttes mot forringing, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vassforekomsten skal minst ha god økologisk og god kjemisk tilstand.
- [Tilskudd til trua arter](#): Tilskuddsordningen omfatter blant annet tiltak som bidrar til å ta vare på økologiske funksjonsområder for prioriterte arter.

Miljødirektoratet

- [Klimasats – støtte til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil kutte utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Statlig sikring av friluftslivsområder](#): Kommuner og interkommunale friluftsråd kan søke Miljødirektoratet om økonomisk støtte til å sikre seg råderett over friluftslivsområder eller ferdselsårer gjennom kjøp eller bruksavtale.
- [Tilskudd til nasjonale turiststier](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å ta vare på opplevelses- og naturverdiene, bidra til godt og forebyggende beredskapsarbeid og bred lokal verdiskaping, samt god håndtering av store mengder besøkende gjennom en helhetlig og god besøksforvaltning.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.

Kultur- og likestillingsdepartementet

- [Tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelser](#): Tilskuddsordningen gjelder tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet som enten tilrettelegger for eller er forbeholdt personer med funksjonsnedsettelser.
- [Aktiv formidling i bibliotekene](#): Folkebibliotek og fylkesbibliotek kan søke om tilskudd for å drive aktiv formidling i 2023.

- [Tilskudd til idrettsanlegg, kulturbygg og friluftslivsanlegg](#).
- [Arkivutviklingsmidler](#): Arkivverket har siden 2015 disponert prosjekt- og utviklingsmidler for tiltak som styrker sikring og tilgjengeliggjøring av samfunnets arkiver
- [Tilskudd til flom- og skredforebygging og miljøtiltak i vassdrag](#): Tilskuddsordning for kartlegging av fare for flom og skred, sikrings- og miljøtiltak, og for kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag.
- [Økonomiske støtteordninger til miljøtiltak, kartlegging og sikring mot naturfare](#): Økonomisk støtte til utredning av flom- og skredfare.

Kunnskapsdepartement

- [Tilskudd til studentboliger for 2023](#): Ordningen skal sikre etablering av boliger for studenter ved høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Dette skal bidra til en mer forutsigbar og rimelig bosituasjon for studenter, og være et supplement til det private boligmarkedet.
- [Tilskott til kompetanseutvikling i olje-, gass- og leverandørindustrien](#): Målet for tilskottsordninga er økt deltaking i kompetanseutvikling i de bransjene som inngår i bransjeprogramma. Tilskottsordninga skal føre til at bransjene får tilgang til relevant kompetanseutvikling.
- [Tilskudd til videreutdanning for lærere 2024 – norsk som andrespråk](#): Utlysningen gjelder tilskudd til gjennomføring av videreutdanningstilbud i norsk som andrespråk, rettet mot lærere som underviser voksne innvandrere i norsk etter læreplan i norsk for voksne innvandrere, jf. forskrift til integreringsloven.
- [Akkreditering for mobilitet](#): Ordningen retter seg mot aktører som regelmessig ønsker å sende elever, lærlinger, deltakere i voksne sin læring, fagskolestudenter eller ansette på et læringsopphold i utlandet. Ordningen gir tilgang til finansiering av mobilitetsaktiviteter over lengre tid.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Kunnskapsdepartement (forts.)

- [Prosjektetableringsstøtte](#): Alle norske institusjoner, organisasjoner og bedrifter som planlegger å etablere et prosjekt under Erasmus+ sentraliserte tiltak, kan søke om prosjektetableringsstøtte. Støtten skal bidra til at søkerne når opp i europeiske konkurranser om prosjektmidler fra Erasmus+.
- [Språkassistenter](#): En språkassistent fra Frankrike, Spania eller Tyskland kan være til stor hjelp og inspirasjon i klasserommet og gjøre det enklere å gjennomføre tilpasset og variert opplæring.
- [Trollstipend](#): Gjennom Troll-avtalen kan fransklærere i ungdomsskole eller videregående skole få individuell støtte til studieopphold i Frankrike. I tillegg kan elevgrupper få stipend til opphold i Frankrike for å få bedre kunnskap om fransk språk og kultur.
- [Virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom](#): Gjennom virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom kan høyere utdanningsinstitusjoner eller ungdomsorganisasjoner utvikle og gjennomføre digitale studieopplegg og gruppediskusjoner for ungdom og unge voksne.
- [Innovasjonsallianser](#): Innovasjonsallianser er større europeiske samarbeidsprosjekter innen høyere utdanning og fag- og yrkesopplæring. Målet med innovasjonsallianser er å utvikle nyskapende utdanningstilbud som fremmer innovasjon og entreprenørskap innen utdanning og arbeidsliv. Utvikling av ferdigheter og kompetanse står i fokus i 2023.
- [Tilskudd til tillitsreformen i barnehage og skole](#): Tilskuddet skal stimulere kommunene til å prøve ut mer tillitsbaserte arbeidsformer i barnehager og skoler. Målet er at de ansatte kan utnytte sin kompetanse bedre gjennom mer faglig frihet og mer tid til barna og elevene.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager kan søke om tilskudd for at barnehagebarn blir trygge i vann og får bedre svømmeferdigheter.
- [Tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage](#): Tilskuddet skal bidra til at kommunene kan styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage.
- [Tilskudd til skolebibliotek og lesestimulering 2023](#): Midlene skal styrke skolebibliotekenes arbeid med lesestimulering i grunnskolen og bidra til at skolebibliotek sprer leseglede, øker lærers kompetanse og er en inkluderende arena.
- [Tilskudd til gratis SFO for familier med lav inntekt](#): Tilskuddsordningen for kommuner om å tilby utvidet gratis SFO til elever fra familier med lav inntekt, blir avvirket fra høsten 2023. Det kommer ingen ny søknadsfrist.
- [Tilskudd til veiledning for nyutdannede lærere](#): Tilskuddet skal bidra til at nyutdannede lærere i grunnskolen får god veiledning og gjøre at overgangen fra utdanningen til læreyrket blir enklere. Målet er at nyutdannede lærere blir værende i skolen.
- [Tilskott til læremiddel og pedagogisk barnehagemateriell](#): Søk om tilskott til å utvikle læremiddel for skole og pedagogisk barnehagemateriell på område uten markedsgrunnlag.
- [Støtte til presse- og ytringsfrihet, bærekraftig utvikling, immateriell kulturarv, verdensarv, dokumentarv og demokratiutvikling](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å styrke UNESCOs arbeid og ansvarsområder, gjøre UNESCO mer kjent i Norge, og gjennomføre UNESCO-kommisjonens vedtatte satsingsområder.

Landbruk- og matdepartement

- [Støtte til organisasjoner som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområde](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte organisasjoner på nasjonalt nivå som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområder.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Nærings- og fiskeridepartement

- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Tilskuddsordningen for fiskerihavneanlegg er et virkemiddel for å realisere fiskerihavnetiltak som kommunene vurderer som viktige.
- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Norske kystkommuner kan søke Kystverket om tilskudd til fiskerihavneanlegg i henhold til retningslinjer gitt av Kystverket.
- [Tilskudd til kommunale ungdomsfiskeprosjekt](#): Formålet med ordningen er å gi støtte til konkrete kommunale tiltak som tilrettelegger for at ungdom kan skaffe seg erfaring i fiskeriyrket.

Riksantikvaren

- [Kulturminne i kommunen \(KIK\)](#): Målet med KIK-prosjektet er å styrke kompetansen om kulturmiljø i kommunane og få bedre oversikt over verneverdige kulturmiljø.

Samferdselsdepartement

- [Tilskuddsordningen til trafikkisikkerhetstiltak](#): Formålet med tilskuddet til trafikkisikkerhetstiltak er å bidra til å støtte initiativ og engasjement i arbeidet med økt trafikkisikkerhet, og i tråd med det overordnede målet om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd – nullvisjonen.
- [Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø](#): Alle kommuner kan søke om tilskudd til mer trafikkisikre skoleveier og nærmiljø, slik at flere barn og unge trygt kan sykle og gå til skolen.
- [Byvekstavtaler og belønningsavtaler](#): Byvekstavtaler og belønningsavtaler er ordninger som har nullvekst for persontransport med bil som overordnet mål.

Statsforvalter

- [Prosjektskjønn fornying og innovasjon 2024](#): Formålet med prosjektmidlene er å gi kommunene støtte til å prøve ut nye løsninger i sin virksomhet. Midlene skal stimulere kommunene til å kunne jobbe med fornying og innovasjon.
- [Rapportering av utgifter til ressurskrevende tjenester til brukere født i 1953 og 1954](#): Statsforvalteren i Trøndelag ber om særskilt rapportering av påløpte utgifter i 2022 til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere født i 1953 eller 1954. Rapporteringen blir brukt som grunnlag for å tildele skjønnsmidler for 2024.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager 2023](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager som ønsker å drive svømmeopplæring i barnehagen.
- [Studiepermisjon for videreutdanning i samisk](#): Tilskudd til studiepermisjoner for videreutdanning i samisk gis for å styrke læreres kompetanse i samisk språk
- [Barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging, herunder FACT-ung team.
- [Voksne med behov for langvarig oppfølging og sammensatte tjenester](#): Målet med ordningen er å styrke tilbudet til personer med langvarige og sammensatte tjenestebehov gjennom å etablere helhetlige, samtidige og tverrfaglige tjenester fra ulike nivåer og sektorer.
- [Tilskudd til Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til bedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende gjennom å styrke tilbud innen forebygging, tidlig intervensjon, behandling og oppfølging

Oversikt tilskudd og virkemidler

Statsforvalter (forts.)

- [Tilskudd til kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt](#): Tilskuddsordningen er etablert for å styrke kvaliteten i tilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg og deres pårørende, og for å bidra til kompetanseoppbygging i kommunene.
- [Tilskudd til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil redusere utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Kompetanse og Tjenesteutvikling innen helse og omsorg](#): Målet med denne tilskuddsordningen er å bidra til å redusere mangelen på personell med relevant fagutdanning i helse- og omsorgstjenesten, og legge til rette for en bærekraftig omsorgstjeneste.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.
- [Kunngjøring av tilskudd til kommunalt rusarbeid](#): Overgangsordningen er laget for å sikre at kommuner som i 2021 mottok tilskudd etter tidligere regelverk, kan søke om videreføring av tilskudd til stillinger.
- [Tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontoret](#): Arbeids- og velferdsdirektoratet har kunngjort tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV for 2023.
- [Tilskudd til svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne, som omfattes av grunnskoleopplæring 2023](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til å gjøre en ekstra innsats rettet mot nyankomne minoritetsspråklige elevers svømmeferdigheter.
- [Opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge](#): Tilskuddet skal bidra med finansiering og stimulere kommunene og fylkeskommunen til å gi grunnskole- og videregående opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge.

- [Skjønnsmidler uforutsette og særskilte forhold](#): Statsforvalteren fordeler en del av skjønnsrammen til utgiftskrevende forhold av betydning som kommunene selv ikke kan påvirke, og som ikke er fanget opp i den faste delen av inntektssystemet.
- [Tilskudd til fjellandbruket i Trøndelag 2023](#): Tilskudd skal gis til utviklingsrettede fellestiltak som styrker bærekraftig verdiskaping i fjellområdene innenfor tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer. Det skal legges vekt på synergi med andre tilskuddsordninger og god forankring i landbruksnæringa.

Trøndelag fylkeskommune

- [Tilskudd til folkehelsearbeid i Trøndelag](#): Tilskuddsordningen skal støtte tiltak som fremmer deltakelse i nærmiljøet, trivsel og livskvalitet samt er med og utjevner sosiale ulikheter.
- [Tilskudd til idrett og idrettsrelaterte prosjekter](#): Mulighet til å søke om tilskudd til idrettskretsen, tilskudd til idrettsarrangement på internasjonalt og nasjonalt nivå, og arrangement rettet mot mennesker med nedsatt funksjonsevne og arrangement rettet mot inkludering på regionalt nivå. I tillegg til utviklingstilskudd til idretts- og friluftslivsprosjekter av regional betydning.
- [Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet](#): Mulighet til å søke om spillemidler til idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og nærmiljøanlegg.
- [Spillemidler til friluftslivsanlegg](#): Nå kan man få finansiert flere anleggstyper til friluftsliv med spillemidler.
- [Statlige midler til friluftsliv](#): Frivillige lag og organisasjoner kan søke om støtte til friluftslivsaktiviteter. Målgruppen er barn og unge, samt de lite aktive.
- [Støtte til mindre tilretteleggingstiltak i friluftsliv](#): Gjennom god tilrettelegging skal friluftslivsområdene gjøres lett tilgjengelige og attraktive for allmenhetens friluftsliv.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Trøndelag fylkeskommune (forts.)

- [Utviklingstilskudd innenfor idrett og friluftsliv](#): Tilskudd til etablering av nye friluftsråd og andre større friluftslivsprosjekter.
- [Prosjekt for friluftslivets ferdselsårer](#): Miljødirektoratet vil stimulere til at kommunene skaffer seg kunnskap om ferdselsårene som finnes i kommunen, hvilke behov de dekker og hvordan de kan utvikles til å skape mer aktivitet.
- [Idrettsstipend for ungdom](#): Fylkeskommunen deler hvert år ut stipend til unge idrettsutøvere, trenere og tillitsvalgte i alderen 16 - 23 år.
- [Tilskudd til regionale kultur- og frivillighetsorganisasjoner](#): Formålet med denne drifts- og aktivitetstilskuddsordningen er å stimulere til utvikling av regionale kultur og frivillighetsorganisasjoner i tråd med Trøndelagsplanen og Kulturstrategien «Balansekunst».
- [Støtte til utstyrssentraler 2023 - 2025](#): Bidra og motivere til at det etableres og oppgraderes flere utstyrssentraler rundt i Trøndelag slik at sports-, friluftsliv-, musikk- og annet kunst- og kulturutstyr blir tilgjengelig i flere nærmiljø enn i dag.
- [Tilskudd til friskliv, læring og mestring](#): Kommuner kan søke statlig tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud.
- [Regionale utviklingsmidler](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte opp om prosjekter som bidrar til å realisere prioriterte mål og strategier i Verdiskapingsstrategien, regional strategi for verdiskaping i Trøndelag 2022-2025 – med tilhørende handlingsplan 2022-2023.
- [Regionale midler til rekruttering og kompetanse \(RK\) og Regionale tilretteleggingsmidler \(RT\)](#): Tilskuddsordningene skal legge til rette for regional næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving, med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket.
- [SkatteFUNN](#): Bedrifter som investerer i forsknings- og utviklingsaktivitet kan få inntil 20 prosent av prosjektkonstandene som skattefradrag på skatteoppgjøret.
- [Regionalt forskningsfond Trøndelag](#): Regionalt forskningsfond Trøndelag har som formål å styrke FoU-innsatsen hos bedrifter, kommuner og FoU-miljøene i regionen.
- [DistriktForsk](#): DistriktForsk er en egen mobiliseringsordning finansiert av Kunnskaps- og distriktsdepartementet (KDD), men som sees i sammenheng med arbeidet i Regionalt forskningsfond Trøndelag.
- [Ungdomsfondet Trønderkassa](#): Målet med ordningen er at ungdommer skal kunne realisere sine egne prosjektideer, og gjennom dette lære og trene på utvikling, planlegging, og gjennomføring og utvikle entreprenørielle ferdigheter.
- [BIO Trøndelag](#): Bedriftsintern opplæring (BIO) Trøndelag skal bidra til kompetansehevingstiltak i bedrifter.
- [Samarbeidsprosjekter mellom oppvekst-/utdanningssektor og arbeids-/næringsliv](#): Tilskudd til å gi barn og unge kunnskap om, identifikasjon med og stolthet over lokalt arbeids- og næringsliv.
- [Tilskudd til sommerjobb for ungdom](#): Trøndelag fylkeskommune fortsetter praksisen fra de siste tre årene og gir tilskudd til sommerjobb for ungdom også sommeren 2023.
- [Kystskogmidler](#): Fylkeskommunene skal i forvaltningen av ordningen legge vekt på å bygge videre på det arbeidet som er gjort i kystskogbruket.
- [Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, vedlikehold, tilstandsregistrering og annet for teknisk og industrielle kulturminner.
- [Tilskudd til verdensarv](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, skjøtsel, overvåking og andre nødvendige tiltak for kulturminner, kulturmiljøer og landskap i verdensarvområdet.
- [Tilskudd til tilstandsanalyse av verneverdige bygninger og båter](#): Tilskudd til tilstandsvurdering av verneverdig bygning eller verneverdig båt.
- [Tilskudd til brannsikring av tette trehusområder](#): Tilskudd til brannsikring for tette trehusområder med kulturhistorisk verdi.

Oversikt kunnskapsgrunnlag

KOSTRA/SSB	ssb.no	HUNT	HUNT dashbord	Frivilligsentraler	Norges Frivilligsentraler
Elevundersøkelse	udir.no	Fiskeridir. – ygdrasil	Akvakultur	Kulturminnesøk	Hjem - Kulturminnesøk
Ungdataundersøkelse	Rapporter - Ungdata	KS status kommune	Status kommune 2023 - KS	Husbanken	husbanken.no
Folkehelseprofil	Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI	Kommunebilde Statsforvalteren	Kommunebilde	Fremtidsverktøy	Velkommen til fremtidsverktøyet Norge 2040 - KS
Oppvekstprofil	Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI	Kommuneareal	Arealbruk i kommunene	IMDi	Tall og statistikk over innvandring og integrering IMDi
Barnehageundersøkelse	udir.no	Arealprofil	Arealprofiler 2022	Effektivitetsanalyse	regjeringen.no
Klimagassutslipp	Miljødirektoratet	Naturkampen	sabima.no	Kulturindeks	Norsk kulturindeks
Trøndelag i tall	Trøndelag i tall	Faktaside - frivillighet	Frivillighet Norge	Idrettsindeks	Norsk idrettsindeks
NHO-norgesmesterskap	Kommune-NM	Frivillige organisasjoner	Frivillige organisasjoner Trøndelag i tall	Anleggsoversikt	Anleggsregisteret.no
Vann-nett	VannNett-Portal	Omdisponering dyrka og dyrkbar jord	Omdisponering Trøndelag i tall		

Denne rapporten er utarbeidet for Trøndelag fylkeskommune og Inderøy kommune i samsvar med Kontrakt datert 16.08.2023. Våre vurderinger bygger på faktainformasjon som har fremkommet i intervjuer med kommunen og i dokumentasjon som Trøndelag fylkeskommune og Inderøy kommune har gjort tilgjengelig for oss, samt offentlig tilgjengelige data. PricewaterhouseCoopers (PwC) har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller kontrollhandlinger av Trøndelag fylkeskommunes eller Inderøy kommunes virksomhet. Trøndelag fylkeskommune og Inderøy kommune har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med Kontrakten. Rapporten og/eller informasjon fra rapporten skal ikke benyttes for andre formål eller distribueres til andre uten skriftlig samtykke fra PwC. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er lidt av Trøndelag fylkeskommune, Inderøy kommune eller andre som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet i strid med disse bestemmelsene eller Kontrakt.

PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid. Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.